

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 din (za inozemstvo: 210 din), za 1/2 leta 90 din, za 1/4 leta 45 din, mesečno 15 din. Tedenska izdaja za celo leto 50 din. Plača in toži se v Ljubljani.

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23, Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27, Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

Izhaja vsak ponedeljek, sredo in petek

Liubliana, četrtek 30. novembra 1939

Cena posamezni številki din 1'50

Zedinjeni in sporazumni

Leto za letom praznujemo veliki dan našega zedinjenja, toda šele sedaj, ko so se izvršile velike spremembe v zemljevidu Evrope, prav spoznavamo veliki pomen našega zedinjenja.

Cepirav to ni bilo izvedeno tako, kakor bi moralo biti, čeprav se tudi niso dogodki razvijali vedno dobro in čeprav smo v teh 20 letih doživeli marsikatero neveselost in razočaranje, moramo danes vendar z vso hvaležnostjo priznavati, da nam je Jugoslavija dala mnogo, silno veliko in celo več, kakor smo zaslužili. Kajti tudi naše mišljenje in naše ravnanje ni bilo vedno na višku in če so bile dostikrat razmere neprijetne, potem je to bila posledica napak, ki smo jih delali vsi in ne le eni.

Mnogo nam je dala Jugoslavija, kar je treba vedno znova in znova ponavljati, toda še bolj ji moremo biti hvaležni, ker nas je obvarovala pred mnogimi neugodami in celo pred katastrofami. Kaj bi bilo iz nas, da ni nastala Jugoslavija? Kaj bi bilo iz vseh nas, če se ne bi združili v eno močno državno enoto, ki si je znala obvarovati močno pozicijo, da more celo v sedanjih napetih časih voditi svojo politiko! Več ko dovolj vzroka imamo vsi brez izjeme, da nam je praznik zedinjenja res pravi praznik. Odprli nam je pot v lepšo bodočnost in omogočil svoboden razvoj.

Letos pa ima praznik zedinjenja še drug in silno velik pomen. Če smo bili do letos le zedinjeni, smo sedaj tudi sporazumni, da to zedinjenje dopolnimo in okrepimo, da bo še v vse večji meri utrdilo našo svobodo in samostojnost. Z letos sklenjenim sporazumom je dobilo naše zedinjenje tudi pravo notranjo utrditev, da je sedaj naše zedinjenje dovolj močno tudi za najtežje preizkušnje.

Takšno zedinjenje pa danes tudi potrebujemo, da bomo mogli obvarovati svojo zemljo in svoj narod pred vsako zunanjo nevarnostjo.

Z zaupanjem moremo sedaj po sporazumu gledati v bodočnost, toda pri tem ne smemo biti niti lahkomišelnosti niti površnosti in omahljivosti. Razvoj dogodkov po svetu še dolgo ni zaključen in čeprav sedaj preživljamo trenutno nekakšno pavzo, ko je okoli naših mej mirno, moramo vendar vedno misliti na to, da se more ta pavza nehati. Zato moramo pavzo dobro izkoristiti in se temeljito pripraviti, da bomo kos vsaki novi eventualnosti. To je potrebno tem bolj, ker so dogodki preteklih dni pokazali, kje vse je bila naša pripravljenost premajhna in kje vse moramo svoje delo pomnožiti.

Naša naloga je danes jasna in nedvomna. Vsak od nas, vsaka naša organizacija, vsi skupaj moramo delati samo eno, da čim bolj povečamo silo države, moč njenega gospodarstva in potenco njene obrambe. Pred tem najvišjim ciljem se morajo vsi drugi umakniti daleč nazaj in ne strankarski in nobeni drugi oziri, zlasti pa ne osebnosti, ne smejo zatemnjevati tega najvišjega cilja.

Mnogo, silno mnogo se moramo zahvaliti Jugoslaviji, zato pa je tudi na narodni praznik naša dolžnost, da se z novo vero, z novo ljubeznijo in novo silo posvetimo delu za napredek Jugoslavije. Če so bila razočaranja, naj bodo po-

zabljeni, če so se godile napake, naj bodo pozabljene, ker važno je le to, da v bodoče ne bo več razočaranj in ne več napak. V ta namen pa moramo zagrabiti za delo vsi in brez izjeme.

Nobenega polovičarskega dela pri tem ne sme biti, temveč v resnici moramo delati, da bo vsak dan prinesel nove uspehe. Začeti se mora koristno praktično delo, brez birokratizma in brez šablone, delo, ki bo izviralo iz ljudske sile

in to silo še bolj dvigalo. Danes je takšno delo tudi mogoče, ker se ureja država na novi podlagi, ki naj dvigne vse pokrajine k novemu in intenzivnejšemu udejstvovanju.

Če kdaj, potem velja v sedanjih časih pregovor, da si vsak narod sam gradi usodo. Če bomo mnogo dali za svojo skupnost, če bomo z bratsko strpnostjo drug drugega podpirali, če bomo vsi absolutni delavei za napredek naše skupne

države, pri tem pa spoštovali vse svoje posebnosti, tedaj bo tudi naša skupnost močna, da nam bo mogla tudi mnogo dati. Samo s požrtvovalnostjo se ustvarjajo velike stvari in le idealisti pišejo nove strani v zgodovini.

Se nikdar ni bila na naš narodni praznik tako jasno postavljena naša naloga, ki se glasi: Mnogo, silno mnogo nam je dala Jugoslavija, dajmo tudi mi Jugoslaviji svoje sile, svojo vero in ljubezen.

nole, ako se bodo nanašale na blago nevtralec. Poleg tega je potrebno še naslednje:

a) da je bilo blago natovorjeno na ladjo, kateri je bilo izdano odhodno dovoljenje iz zadnje nevtralne luke pred 11. decembrom 1939.

b) da je bilo blago natovorjeno na ladjo, kateri je bilo izdano odhodno dovoljenje iz zadnje nevtralne luke pred 1. jan. 1940., predmet pogodbe podpisane pred 28. nov. 1939. in s katero sta bila kupcu predpisana prevzem in plačilo blaga najkasneje v času nakladanja. Končno morajo vse prošnje biti opremljene z vsemi potrebnimi dokumenti.

Da se preprečijo vse škodljive zamude, priporočamo interesantom, da si nabavijo izpričevala o poreklu pri pristojnem francoskem ali britanskem konzulatu. Ta natovorjeno blago spremljajoča izpričevala bodo zelo olajšala kontrolo. Zato priporočamo lastnikom ladij, da ne sprejmejo nobenega tovora brez teh izpričeval.

Oskrbite si poslovne knjižice za svoje osebe.

Združenje trgovcev za srece Celje, Gornji grad in Šmarje pri Jelšah v Celju opozarja svoje člane, da je nujno potrebno, da priskrbijo predpisane poslovne knjižice svojemu trgovskemu osebu — tudi vajencem in vajenkam, — če teh knjižic še nimajo. Knjižice izdaja pisarna združenja ob uradnih dnevih. Uredba predpisuje, da je od začetka prihodnjega leta dalje prepovedano delodajalcem najemati pomožne moči, če te ne predložijo pri nastopu službe predpisane poslovne knjižice. Združenje vabi svoje člane, da upoštevajo ta opomin ter dajo priliko svojim nameščencem, da si priskrbijo omenjene knjižice najpozneje do 31. decembra t. l.

Obnova ukinjenih vlakov

Prometni minister je odredil, da se z 2. decembrom obnove v Sloveniji naslednji vlaki:

Vlak št. 9432 Sevnica—Zidani most.

Vlak št. 614/639 Zidani most—Ljubljana.

Vlak št. 636/633 Ljubljana—Postojna.

Vlak št. 2131/2132 in 2133/2134 Celje—Grobčno.

Vlak št. 920/919 Kranj—Boh. Bistrica—Jez.—Jesenice.

Vlak št. 8423/8424 Ljubljana—Kamnik.

Vlak št. 8620/8619 Jesenice—Rateče—Planica.

Vlak št. 8712/8729 Ormož—Murska Sobota.

Vlak št. 8812/8829 Ljutomer—Gor. Radgona.

Vlak št. 9018/9019 Maribor—Prevalje.

Vlak št. 9124/9137 Slovenj Gradec—Dravograd—Meža.

Vlak št. 8234/8237 Slov. Konjice—Zreče.

Vlak št. 9532/9533 in 9540/9541 Novo mesto—Straža—Toplice.

Povečanje uvoza surovin

Zaradi naglega dviga cen surovin je zvišala devizna direkcija pri Narodni banki uvozne kontingente za naslednje surovine:

1. za volno od 80 na 90% vrednosti uvoza v l. 1938., za semena od 60 do 80%, za maščobe (olj, kopra, kokosovo olje, ribje olje) od 90 na 100%, in za bombažna vlakna za 10 oz. 5%.

Zvišanje plač trgovskih pomočnikov

Potrebna pa je tudi zaščita legalne trgovine

Zveza društev zasebnih nameščencev je priredila v soboto v Ljubljani zborovanje, na katerem se je razpravljalo o naraščajoči draginji ter o plačah zasebnih nameščencev. Na koncu zborovanja je bila sprejeta resolucija, ki ugotavlja, da so bile plače velikoga dela zasebnih nameščencev že pred izbruhom sedanje vojne pod višino minimalnih mezd, da so od takrat cene vsem življenjskim potrebščinam narasle za več ko 10% in da je zato potrebno, da določi ban minimalne mezde tudi za zasebne nameščence in da se plače redno prilagode podražitvi življenjskih potrebščin.

Na konferenci Delavske zbornice v ponedeljek v Ljubljani se je razpravljalo o istih vprašanjih. Posebej se je na tej konferenci še razpravljalo o položaju trgovskih pomočnikov. Na konferenci se je trdilo, da ima od 2.586 anketiranih trgovskih pomočnikov 1411 ali 54,7% manj plače ko 720 din na mesec, kar znaša pri 10urnem delu le 2'88 din na uro. Konferenca je zato sklenila, da nujno zaprosi bana, da določi za zasebne nameščence minimalne plače. Nadalje se je na konferenci ugotovilo, da se je indeks cen v zadnjih mesecih zvišal za 11'20%. Zato naj se tudi plače zasebnih nameščencev primerno zvišajo ter zato prosi konferenca ministra za soc. politiko, da izda okvirno uredbo, po kateri bi se draginja primerno zvišali dohodki zasebnih nameščencev.

Da se je draginja v zadnjih mesecih znatno zvišala, je nesporno in zato so tudi nekatera podjetja že zvišala plače svojim nameščencem. Jasno je, da uvidevajo potrebo zvišanja plač tudi trgovci. Tako so trgovci vedno na vseh svojih zadnjih zborovanjih zahtevali zvišanje plač državnih nameščencev. To dokazuje, da je njihov socialni čut živ in da imajo zato tudi smisel za težavni položaj trgovskih pomočnikov. O tem tudi priča poziv uprave Združenja trgovcev v Ljubljani na svoje člane, da zvišajo plače svojih nameščencev. To socialno pojmovanje trgovcev se je pokazalo tudi na obnem zboru Trg. dobrodelnega društva »Pomoč«, ko se je občni zbor sam od sebe izrekel za zboljšanje plače svoje uradnice. Pri tej priliki se je tudi konstatiralo, da trpe vse trgovske strokovne in dobrodelne organizacije tudi zato, ker so mnogi trgovski pomočniki tako nizko plačani, da ne morejo plačevati niti najnižjih članarin.

Še drug konkreten primer socialnega čustvovanja slovenskih trgovcev moremo navesti. Seja ožjega glavnega odbora Zveze trgov-

skih združenj se je soglasno izjavila za razširjenje pokojninskega zavarovanja tudi na trgovske pomočnike.

Je pa tudi čisto naravno, če čuti slovensko trgovstvo s svojim pomočništvom. Večina slovenskih trgovcev je izšla iz vrst trgovskih pomočnikov in zato tudi dobro pozna njihov socialni položaj in njih potrebe. Zato je jasno, da zaveden slovenski trgovec ne more oporekati upravičenim zahtevam trgovskih pomočnikov za zvišanje njih prejemkov, zlasti sedaj, ko draginja stalno narašča.

Težava pa je v tem, ker je položaj mnogih trgovcev izredno slab, ker mnogi le z največjo težavo morejo še vzdržati svoje obrate pred poginom. Neprestano se nalagajo legalni trgovini nova bremena, prav nič pa se ne stori, da bi se legalna trgovina tudi zaščitila. Krošnjariji, konsumi in karteli manjšajo vedno bolj zaslužek trgovcev, ker jim neprestano odzema odjemalce. Promet v trgovinah pada, pri tem pa so se skozi vsa zadnja leta redno vsako leto povečali davki z uvedbo novih davkov in zvišanjem starih. Vedno večji izdatki, vedno manjši prejemki — to je danes situacija legalne trgovine!

Zato pa se tudi ni čuditi, če je polno trgovskih podjetij, ki so že prišla do skrajne meje zmogljivosti svojih izdatkov in ki morajo svoje obrate zapreti, če se le v neznanosti meri še zvišajo njih izdatki.

Uvedba blokade nad nemškim izvozom

Trgovcem in lastnikom ladij

Francoski konzulat nam sporoča:

Sklep zavezniških vlad, da preprečijo sovražniku izvoz, bo imel za posledico, da se bodo ladje, ki prihajajo iz Nemčije ali njej sosednih ozemelj, morale podvreči istim kontrolnim odredbam kakor ladje, ki so namenjene v te kraje.

Svetujemo lastnikom ladij, da naroče kapitanom svojih ladij, da se ustavijo v eni izmed francoskih ali pa britanskih kontrolnih luk (Dunkerque, Le Havre, Marseille in Oran ozir. Kirwal, Weymouth, Les Dunes, Malta, Caiffa, Port Said in Gibraltar). Ladje, ki tega ne bi storile prostovoljno, tvegajo, da bodo nasilno odvedene v eno teh luk zaradi pregleda.

Ukrenjeno bo vse potrebno, da se ladje ne bodo po nepotrebnem zadrževale. Blago sovražne last-

nine ali izvora, ki bo kot tako izkrcano v francoskih lukah, bo ostalo v varstvu zaplemnega urada, če ne bo odbor za nadzorstvo kontrabande in sovražnega izvoza odobril zaplembo ali prodajo tega blaga. V tem primeru bo protivrednost naložena pri državni depozitni blagajni. Zaseženo blago ali njegova protivrednost ostane pod varstvom francoskih oblasti do sklenitve miru, nakar bo posebno zaplenitveno razsodišče sklepalo o njega usodi.

Vsekako bo minister za blokado smel vedno odrediti izročitev blaga ali njegov izkupiček na pobude omenjenega odbora za kontrabando posebno v primerih, če je blago postalo nevtralna lastnina pred 28. novembrom 1939.

Tozadavne prošnje blokadnemu ministrstvu bodo upoštevane edi-

Reforma v poštni službi

Po petdnevem zasedanju je končal svoje delo posvetovalni odbor ministrstva, ki se ni sestel že 10 let, da bi se moral sestati vsaj enkrat na leto. Delo odbora je bilo zelo intenzivno ter je poštini minister dr. Torbar skoraj ves čas vodil zasedanje.

Svet je zlasti razpravljal o decentralizaciji proračuna ministrstva ter o načrtu zidave novih poštinih poslopij. Dolgo je razpravljalo tudi o načrtu nove uredbe o organizaciji poštnega ministrstva. Po tej uredbi se bo kompetenca poštinih direktorij znatno povečala in ne bo moral celo v vsaki namestitvi dnevničarja odločati minister. Uredba predvideva tudi več zboljšanj za osebe. Sluge bodo mogli postati zvaniki, uvede se honoriranje nadurnega dela, nadalje se predvideva uvedba sistema taniem. Zboljšala se bo dostava pošte v vaseh. Poročila o delu poštne svete so vseskozi optimistična in pravijo, da se kaže v poštinem ministrstvu nov duh.

Upamo, da je ta optimizem upravičen in da se bodo tudi v Sloveniji, ki daje tako mnogo dohodkov poštni upravi, poštne razmere v resnici zboljšale.

Nad 10.000 debelih svinj se vsak teden zredi v Jugoslaviji

Ker je izvoz živine in zlasti svinj v zadnjem času narastel, so se nekateri že pričeli bati, da bo pričelo pri nas mesa primanjkovati. Slišali smo tudi že celo nespametne predloge o uvedbi brezmesnih dni. Ves ta strah, da bi zmanjkalo živine, pa je brez podlage. Ni menda kmečke hiše v Jugoslaviji, kjer se ne bi redila najmanj ena svinja. More se računati, da se na teden zredi pri nas okoli 10.000 prašičev, sedaj pred božičem pa tudi več. Če računamo povprečno težo ene svinje na 140 kg, potem pomeni to, da zredimo na mesec okoli šest milijonov svinj, kar je znatno več, kakor pa izvozimo. Pomisliti pa je treba, da pomeni izvoz debelih svinj za 100% višji zaslužek, kakor pa bi ga imeli od izvoza koruze.

Turistična propaganda za zimsko sezono

Pri sedanjem mednarodnem položaju so naše zimskošportne in turistične postojanke v skrbah za potek letošnje zimske turistične sezone. Na inozemske obiskovalce letos ni računati, zato pa si morajo prizadeti ustanove in posamezniki tem bolj prizadevati, da v naše zimske turistične predele privabijo čim več domačih gostov iz vseh krajev naše države. Zimski šport in zimski turizem sta se pri nas že lepo udomačila, saj so ravno v Sloveniji podani vsi pogoji za zdravo športno in turistično udejstvovanje v zimski sezoni. To važno pozicijo v našem tujem prometu moramo tudi v sedanjih razmerah ohraniti in po možnosti utrditi. To pa se seveda ne da doseči brez smotrene propagande. Eno najbolj uspešnih in najbolj učinkovitih sredstev turistične propagande je brezdvomno kolektivna časopisna reklama. Zato je Tujskoprometna Zveza »Putnik« v Mariboru v sodelovanju s svojo ljubljansko posestrimo organizirala kolektivno časopisno reklamo za letošnjo zimsko turistično sezono v Sloveniji. Bistvo te kolektivne reklame je v tem, da se propagandni oglasi posameznih turističnih ustanov iz vse Slovenije objavijo pod markantno skupno glavo, ki na prvi pogled privabi pozornost čitatelja časopisa. Na ta način pridejo do pravilne veljave tudi najmanjši in najcenejši oglasi. Oglaševalci ne plačujejo skupne glave, ampak le oglaševanje same in še te po izredno

ugodni ceni. Tujskoprometna Zveza v Mariboru je te dni na svojem območju razposlala predvsem svojemu članstvu podrobne razpise za kolektivno časopisno reklamo za zimsko turistično se-

zono. To turistično propagandno akcijo toplo priporočamo vsem na zimskem športu zainteresiranim ustanovam, postojankam in obratom, ki naj zahtevajo podrobne razpise od Tujskoprometne Zveze

»Putnik« v Mariboru, Trg svobode — Grad, tel. 21-22. Skrajni rok za naročila v okviru zimske kolektivne časopisne reklame je 5. december. Poznejša naročila se ne bodo mogla več upoštevati.

Surovine in naša tekstilna industrija

Pomembna izjava gen. tajnika Ivana Mohoriča

»Jugoslovenski Lloyd« je objavil na uvodnem mestu naslednjo zanimivo izjavo generalnega tajnika Zbornice za TOI Ivana Mohoriča o težkočah naše tekstilne industrije zaradi pomanjkanja surovin.

Kakor je že znano, je bila dne 18. t. m. na inicijativo trgovinskega ministra dr. Andresa konferenca, katere so se udeležili poleg uradnih zastopnikov tudi 16 delegatov vseh strok tekstilne industrije kot bombažne, volnene, jutine, konopljne, svilene itd., ker je po uvedbi kontingentnega režima nastala čisto nova situacija. Tedaj je ministrstvo za trgovino in industrijo omejilo uvoz surovin za 70 odstotkov normalne potrošnje v tekstilnih podjetjih. S tem se je zmanjšal uvoz surovin za eno tretjino normalnega obsega, nastale pa so tudi druge nevedčnosti pri razdeljevanju kontingentov. Upoštevati je namreč treba, da je bilo med tem instaliranih pri nas okoli 50.000 novih vreten, da se je njih skupno število zvišalo na 250.000. Popolnoma jasno je, da je moralo to še bolj otežkočiti položaj.

Dokler je bil uvoz surovin še svoboden, se je uvozilo okoli en milijon kg prediva mesečno iz klirinških držav: Nemčije in Italije. Voja je ta položaj spremenila iz temelja. Obe državi nista samo prepovedali sklepanje novih poslov, temveč prepovedale tudi izvoz že prej kupljenih surovin. Zaradi tega je ostalo 70% predilnice, tkalnice in trikotajnih tvornic brez prediva, ker so bila ob izbruhu vojne njih skladišča prazna. Nekatere druge srečnejše tvornice so imele nekaj rezerv, ki so jim omogočale, da so mogle obratovati še tri do štiri mesece. Nastalo je neenako stanje in to tudi zategadelj, ker so nekatere tvornice izgubile zvezo s svojimi prejšnjimi dobavitelji. Domača podjetja zaradi kombiniranega sistema niso mogla proizvesti toliko prediva, kolikor bi zahtevala njih tehnična kapaciteta, ker niso mogla nadomestiti surovin iz drugih držav, zlasti iz neklirinških. Samo po sebi se razume, da so skušala naša podjetja ustreči številnim naročnikom ter javnim nabavam, ki so danes posebno velike. Že takoj prvi mesec so izvedle tkalnice in predilnice skupno akcijo zaradi nabave surovin, toda niti sedaj po treh mesecih še niso dosegle nikakega uspeha. Poskus, da bi Združene države Sev. Amerike nadomestile to, kar je bilo izgubljeno iz klirinških držav, je doživel neuspeh. Poskušalo se je dobiti surovine tudi iz Vzhodne Indije, Egipta in celo iz Peruja ter Brazilije. Po izbruhu vojne je namreč zavladala kontrola nad kontrabandnim blagom, med katerim je tudi bombaž kot sredstvo za oskrbo vojske. Pošiljke bombaža iz USA, ki niso imele vseh potrebnih dokumentov, čeprav niso bili ti predpisani pred odhodom ladij od angleškega ministrstva za vojno gospodarstvo, so bile zadržane kot kontrabandno blago. Pa tudi kasneje, ko so bili angleški predpisi že znani, se ni mogel razvijati uvoz brez velikih težkoč, ker so zaradi vojnih razmer prihajali dokumenti navadno z velikimi zamudami. Znana sta dva primera nekake velikega našega tekstilnega podjetja, čigar tvor je bil zaplenjen, kasneje pa, ko je ladja z veliko zamud vendarle prišla v

sušaško pristanišče, jo je sprejel štrajk pristaniških delavcev. Da bi se moglo blago raztovoriti, je ladja odšla v Trst, pa tudi tu je bilo raztovorjenje nemogoče, ker še niso prišli potrebni dokumenti. Ta težka situacija je povzročila ne samo skrajšanje delovnega časa v tekstilnih podjetjih, temveč tudi odpuste delavcev, in to ravno v najbolj neugodnem času — pred zimo!

Ukrepi, ki jih je v zadnjih dneh izdala Narodna banka, ko je zvišala devizne kontingente za 5 do 10%, nikakor ne zadostujejo in ne morejo olajšati položaja tkalnic. Če hočejo odločujoči učinkovito pomagati, je potrebno, da se vsako kontingentiranje uvoza bombaža odpravi, ker je v splošnem interesu, da predilnice in tkalnice v polnem obsegu izkoriščajo svojo kapaciteto, ker ni nikakega upanja, da bi mogle dati klirinške države več kot 20% prejšnjega kontingenta predv. V tem primeru pa bi manjkalo še okoli 800.000 kg prediva mesečno. Dokler se to vprašanje ne reši, bo delovni čas v tekstilnih podjetjih še nadalje omejen, dokler ne bo navsezadnje delo sploh ustavljeno.

Kar se tiče turškega bombaža, je upanje, da bi se mogla dobiti določena količina (okoli 4 milijone kg vse leto) za naše izvozne predmete. Cene, ki bi se morale plačati za turški bombaž, so daleč nad svetovno pariteto. Turški bombaž velja namreč cif Sušak 18 din, dočim ameriški 13 din. Ta visoka cena bi pomenila veliko obremenitev za konsumenta.

Od nekaterih zainteresiranih strani se je sprožila misel usta-

novitve centrale za tekstilne surovine. Prepričan sem, da ta misel ni srečna, ker bi v praksi pomenila birokratizacijo vsega posla ter bi še bolj otežkočila poslovanje. Nakupovanje bombaža po državi za njen račun pa bi pomenilo za državo tudi finančni riziko. Ta misel ni dala nikjer dobrih rezultatov. Naj navedem samo kot primer češko-slovaško centralo za bombaž, ki je imela stomilijonski deficit. Celo totalitarne države so prepustile zasebni iniciativi proste roke ter omejile svojo intervencijo na kontrolo uvoza in razdelitev kontingentov. Zato je mnogo bolj pravilno, da se ustanovi pri nas namesto takšne centrale posvetovalni odbor, v katerem naj bi bili poleg uradnih zastopnikov tudi praktiki, t. j. osebe iz vseh strok tekstilne industrije. Takšen odbor bi pravilno razdelil surovine in oskrbel tekstilna podjetja s surovinami in polfabrikati. Na ta način bi se mogle odpraviti sedanje težkoče, ki postajajo vsak dan večje in večje. Prav tako upamo, da bo ustanovitev posvetovalnega odbora pri Narodni banki mnogo pripomogla k zbolšanju situacije za tekstilno industrijo. Naravno je, da bo uvoz tekstilnih surovin vedno odvisen od Narodne banke, ker nam je potrebno za popolno oskrbo tekstilne industrije s surovinami na dan za okoli 25.000 dolarjev v devizah. Od spretnega vodstva naše devizne politike bo odvisno, če se bo mogel dati uvoznikom ta znesek na razpolago.

V tem je ključ k situaciji, je zaključil gen. tajnik Ivan Mohorič svoja vezanimiva izvajanja.

Dobava bombažne preje iz Italije zagotovljena

Zveza industrijev v Ljubljani je izdala naslednje sporočilo o upešno zaključenih pogajanjih posebne delegacije naše tekstilne industrije s pristojno italijansko organizacijo radi izvršitve starih zaključkov za dobavo bombažne preje. Ministrstvo trgovine in industrije je tej delegaciji dodelilo kot svojega zastopnika dr. Tomiča.

Najprej so bila neposredna pogajanja med našo delegacijo ter Istituto cotoniere v Milanu. Pri teh pogajanjih se je ugotovilo, da nam je italijanska vlada dodelila za zadnje četrtletje 1939. za bombažno prejo kontingent v vrednosti Lit 17.600.000. Od tega kontingenta bi odpadlo ca 85% na prediva za nadrobno prodajo in samo ca 15% na industrijsko prejo. Čeprav je to razmerje za tekstilno industrijo vseskozi neugodno, se naši delegaciji ni posrečilo doseči v tem pogledu kake spremembe, ker je bil navedeni kontingent že razdeljen na posamezne italijanske predilnice, ki imajo blago že pripravljeno za odpremo. Naša delegacija tudi ni mogla navzlic vsem prizadevanjem doseči, da bi se stari zaključki izvršili po dogovorjenih cenah ter je morala končno pristati na to, da se na dogovorjene cene doplača dodatek v višini 40% razlike med dogovorjeno ceno ter novo ceno, ki jo je določil Istituto cotoniere na Lit 15— za 1 kg preje št. 20. Pripominjamo, da je notranja italijanska cena za prejo, mešano s fioco, določena na Lit 24—, za čisto bombažno

prejo pa na Lit 32—. Izvozna cena za Romunijo je pa določena na Lit 20—. Zvišanje italijanske cene je nastopilo zaradi povečanja cen surovin, prevoznih in zavarovalnih stroškov ter ukinitve vseh italijanskih izvoznih premij.

Naša delegacija je zahtevala, da se nam prizna k že omenjenemu rednemu kontingentu v vrednosti Lit 17.600.000— še dodatni kontingent v vrednosti Lit 20 milijonov. Istituto cotoniere je v načelu pristal na to našo zahtevo. Vendar se pa to vprašanje v okviru njegove pristojnosti ni moglo rešiti, ker je za določitev kontingentov pristojno ministrstvo za izmenjavo blaga in za valute v Rimu. Zato se je podala mešana delegacija naše in italijanske tekstilne industrije v Rim radi intervencije pri navedenem ministrstvu. Po internih posvetovanjih, ki so bila v Rimu 27. in 28. novembra t. l., se je končno dosegel dodatni kontingent v vrednosti 10 milijonov Lit in to za enkrat na račun skupnega kontingenta za leto 1940. Od tega dodatnega kontingenta odpade ca 85% na industrijsko prejo in samo ca 15% na prejo za nadrobno prodajo. Kolikor bo dopuščalo stanje kliringa, bo Italija ponovno proučila zvišanje kontingenta.

Obljubljeno nam je, da se bodo že v bližnjih dneh izdale licence za izvoz bombažne preje v Jugoslavijo ter smemo pričakovati, da se bo že v najkrajšem času pričelo z dobavo.

Politične vesti

Angleški kralj je podpisal kraljevo uredbo, s katero se uvaža zaplemba nemškega izvoza. Enak zakon je stopil v veljavo tudi v Franciji. Istočasno z uredbo je izdala angleška vlada tudi 11 povelj, ki bistveno olajšujejo položaj za nevtralne države. Uredba se tudi ne bo začela z vsjo strogostjo takoj izvajati, temveč šele 4. decembra, da se da nevtralnim državam nekaj časa, da se na izvajanje uredbe pripravijo.

Nemci zahtevajo, da nevtralne države pozitivno nastopijo proti angleškim represalijam, ker da bi se s tem tudi vojna skrajšala. Združene države Sev. Amerike proti zaplembi nemškega izvoza ne bodo protestirale.

Svedska vlada je v Berlinu protestirala proti polaganju min v svedskih teritorialnih vodah.

Francoski parlament je sklican v četrtek na izredno zasedanje. Francoska vlada bo zahtevala, da se ji podaljšajo pooblastila za pol leta ali za eno leto.

Finski poslanik v Moskvi je izročil sovjetski vladi odgovor svoje vlade. Finska vlada ugotavlja v noti, da je izvršena preiskava dokazala, da ni padel s finske strani noben strel proti Rusiji. Streljalo pa se je na ruski strani in morda se je zgodila pri tem kaka nesreča. Za ureditev incidenta predlaga finska vlada, da preiščeta ta dogodek finski in ruski obmejni poveljniki, kakor to določa pogodba iz l. 1928. Finska vlada izjavlja v svoji noti, da je pripravljena umakniti svoje čete z meje v istem razmerju in enaki razdalji kakor bo to storila sovjetska vlada.

Ruski listi nadaljujejo svojo kampanjo proti Finski. Prirejajo se nadalje zborovanja ruskih vojakov, ki zahtevajo odločen nastop proti Finski. Zlasti naglašajo sovjetski listi, da je sovjetska vojska popolnoma pripravljena.

Angleški zunanji minister Halifax je izrekel sovjetskemu veleposlaniku Majskemu željo britanske vlade, da bi se spor s Finsko mirno poravnal.

Sovjetska Rusija je odpovedala s takojšnjo veljavnostjo nenapadalni pakt s Finsko, čeprav bi po pogodbi smel prenehati šele pol leta po odpovedi.

Molotov je imel po radiu govor, v katerem je na sila svoj način slikal razvoj odnosov med Finsko in Sovjetsko Rusijo. Dejal je, da je Finska zavzela sovražno stališče proti Rusiji, da finska soldateska obstreljuje sovjetske vojske v bližini Leningrada, ki ga ogroža. Ker ni mogla Sovjetska Rusija teh provokacij več trpeti, je prekinila vse svoje odnose s Finsko ter odpoklicala svoje diplomatske in gospodarske zastopnike s Finske. Odgovornost za vse dogodke pa pada po Molotovu seveda na Finsko. Na koncu svojega govora je Molotov zavrnil vesti kakor da bi hotela Rusija priključiti sebi finsko ozemlje ali se mešati v notranje zadeve Finske.

Odgovor finske vlade na prejšnjo noto Molotova je bil že odposlan. a ga finski poslanik še ni mogel izročiti. Vsebinsa odgovora bo objavljena, ko bo prejel noto Molotov.

Med Finsko in Sovjetsko Rusijo je s Molotovim govorom nastala skrajna napetost in nekatere vesti pravijo, da je Finska odnehala, druge pa, da je vojna neizbežna. Finska bo v vojni navezana le na sebe in bo zato njen položaj zelo težaven. Pač pa so simpatije kulturnega sveta na njeni strani.

Nemčija odkrito podpira sovjetske zahteve, dočim se italijanski listi izjavljajo za Finsko.

Moskovska »Pravda« je objavila vest, da so poklicani pod orožje vsi sovjetski rezervni oficirji, vse moštvo baltske mornarice ter tudi vse moštvo vojske iz krajev, ki meje na Finsko.

Italija je odpustila 300.000 vojakov. Sedaj ima pod orožjem 870.000 mož.

Na zapadni fronti ni bilo posebnih dogodkov. Nemci so uporabili nov top, ki izstreljuje granate, ki povzročajo gost dim. V tem dimu so poskusili manjši nanač, ki pa je bil odbit. Francozi pa bodo začeli uporabljati male tanke za pehoto. Živahnije so bile letalske akcije. Angleži naračajo, da so več nemških bombnikov sestrelili.

Na morju se vodi še nadalje najostrejša vojna. Vendar pa je v zadnjih dneh število potonelih ladij manjšo. Angleški strokovnjaki trdijo, da ima Anelija že sredstvo proti magnetičnim minam.

Mobilizacija velja Relejo vsak dan 10 milijonov frankov.

Novi sovjetski veleposlanik v Rimu Gorkin je izročil italijanskemu kralju in etiojskemu cesarju svoje poveljne listine. S tem je Sovjetska Rusija dejansko priznala novi italijanski imperij.

Trgovinski register

Vpisala se je naslednja firma:

Peter Primožič in sin, Cirkulane. Obratni predmet: usnjarski obrt. Javna trg. družba. Družbenika Peter Primožič, usnjarski in žig. Primožič, usnjarski pomočnik, oba v Cirkulanah. Družbo zastopa vsak družbenik samostojno.

Vpisale so se naslednje izpremembe in dodatki:

»**Volta**« družba z o. z., tovarna električnega materiala, Celje. Izbrise se poslovodja dr. Rudolf Zimmer. Sedež družbe se prenese v Ljubljano.

Avtomat - tovarna avtomatov, družba z o. z. v Ljubljani. Družba se je razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidator: Srečko Kobi, industrialec v Podpeči.

Delniška družba pivovarne Union v Ljubljani. Vpiše se član upravnega sveta knjigovodja Anton Babnik.

»**Robot**«, izdelovanje čistilnih naprav, družba z o. z., Ljubljana. Izbrise se poslovodja Josip Mihelič, vpiše pa se poslovodja Evgen Huber, tehnik v Ljubljani.

Starbna družba d. d. v Ljubljani. Vpiše se član upravnega sveta inž. Rudolf Škof, prof. v Ljubljani.

Razinger & Comp. tovarna pločevinskih izdelkov, družba z o. z., Maribor. Družba se je razdružila in prešla v likvidacijo. Likvidator dosedanjega poslovodja inž. Breme Milko, ravnatelj Železarn na Muth.

Izbrisali sta se naslednji firmi:
Bratje Oberwalder, izdelovanje slaničnikov v Domžalah — zaradi končane likvidacije.

Zagrebska tovarna čevljev d. d., prodavalna Maribor — ker se je podružnica opustila.

»Obrtniški dom na Govejku pri Medvodah«

Zadruga Dom jugoslovanskih obrtnikov v Ljubljani je izdala lične stenske propagandne propekte s preglednim zemljevidom okolice svojega doma na Govejku-Gontah. Stenski propagandni propekt je opremljen tudi s fotografijami in potrebnimi navodili. Zemljevid obrobijo razni insekti. Posebej pa je zadruga izdala sam zemljevid za uspešno orientacijsko sredstvo turistom za izlete v bližnjo okolico Ljubljane do Škofje Loke. Te karte se dobijo v vseh ljubljanskih knjigarnah po ceni din 5.— in v pisarni Doma, Ljubljana, Wolfova ulica 12., telefon 38-49, kjer se dobe tudi vse potrebne informacije.

Načelstvo Doma obrtnikov na Govejku zasluži za izdajo zemljevida vso pohvalo, kajti izdaja štiri-barvni zemljevid, ki ga je izdelal priznani risar g. Selan, je velika materialna žrtev trgovcev in obrtnikov, ki so z inserati in gmočno pomočjo omogočili izdajo zemljevida. Dom jugoslovanskih obrtnikov na Govejku je socialna ustanova naših obrtnikov, ustanovljena v letu 1935. Zapuščeno kmetско posestvo je načelstvo preuredilo v skromen počitniški dom, ki ga tudi vzdržuje. Dom je trajno oskrbovan, ker vzdržuje zadruga kmetско posestvo ter krčmo, ki je namenjena članstvu in turistom, kjer je vsak postrežen z jedajo in pijačo ter urejenimi sobami za prenočišče. Izlet na Govejek je posebno primeren v jesenski in spomladanski dobi zaradi bližine Ljubljane in lepih izletov na vse strani.

Socialna ustanova naših obrtnikov zasluži, da se širša javnost, posebno pa izletniki, v veliki meri poslužujejo doma na Govejku, kar je sedaj z izdajo zemljevida zelo olajšano. Pripominjamo še, da so izvedene potrebne markacije v polhovgrajskem in škofjeloškem okolišju.

Lepo parcelo pod Rožnikom proda Kmetška posojilnica v Ljubljani.

Položaj trgovine s kožami

Predlog za ustanovitev kožarske centrale

V dopolnilo našega poročila o zagrebški konferenci trgovcev s kožami nam je poslal udeleženec konference zelo zanimivo poročilo, ki podaja tudi celoten pregled o stanju trgovine s kožami v Jugoslaviji in je zato tudi še danes visoko aktualno. Iz obširnega poročila posnemamo naknadno najbolj važne misli.

V trgovini s kožami razlikuje dvoje vrst kož: male in velike kože ali srbskohrvatsko: sitne in krupne kože, ker slovanski jeziki nimajo dva izraza kakor Nemci (ki pravijo Felle in Häute) ali Francozi, ki imajo tudi dva izraza (les peaux in les cuirs). V prvo skupino spadajo v glavnem ovčje, kozje, telečje in svinjske kože, v drugo pa volovske, kravje in konjske. Malih kož imamo v naši državi več, kakor jih moremo porabiti in predelati, drugih pa nam primanjkuje in zato je bil vedno uvoz govejih kož znaten.

To razliko moram uvodoma omeniti, ker izvira iz te nomenklature za našo stroko marsikatero zlo. Da navedem le en primer. Narodna banka je prepovedala izvoz »krupne kože«. Noben trgovec s kožami si ni mogel misliti, da bi bil s to prepovedjo prepovedan tudi izvoz telečjih in svinjskih kož, ker se ti koži po vsem svetu štejeta med male kože. Ali iz strokovnega neznanja ali iz bogzna katerega drugega razloga pa je Narodna banka vztrajala na tem, da so telečje in svinjske kože »krupna koža«. Posledica tega je bila, da so zaradi nemogućnosti izvoza padle cene telečje in svinjske kože daleč pod svetovno pariteto.

Tudi na konferenci v Zagrebu se je ugotovilo, da so se vse male kože — všteti tudi telečje in svinjske — vsa povojna leta pri nas izvažale, nikdar pa ne uvažale, nasprotno pa so se goveje kože uvažale, in sicer na leto od 300 do 600 vagonov.

Cisto po nepotrebnem je nastal v zadnjem času boj med trgovino s kožami in usnjarsko industrijo. Neka skupina tovarnarjev usnja si je namreč postavila cilj, da mora izločiti in uničiti trgovino s kožami, ker da je čisto nepotreben člen v gospodarski verigi. Praksa je sicer na vsem svetu pokazala, da je to mnenje grda zmotna in da bi nastala za narodno gospodarstvo velika škoda, če bi se trgovina s kožami uničila. Te izkušnje pa za to skupino tovarnarjev niso veljale in so nadaljevali boj proti trgovini s kožami ter se pri tem posluževali demagoških gesel, kakor da bi šlo za kake strankarske boje. Kakor že dostikrat pri nas, tako tudi v tem boju niso odločali stvarni razlogi, temveč obveljalo je mnenje tistega, ki je govoril največ in nazadnje. V tem pa je tudi vzrok, da nimamo ves čas med prostim in prepovedanim izvozom, kakor je pač prodira sedaj ta ali druga skupina.

Zaradi vojne se je koža kot prvobitna vojna surovina podražila, zlasti še, ko so nekatere države izdale izvozne prepovedi in so bile tudi vedno večje težave s prevozom in plačilom. Posledica tega je bila, da zadnje tri mesece kož nismo uvažali. Domača proizvodnja govejih kož pa krije komaj 60 do 70% domače potrebe. Nastalo je zato pomanjkanje. Trgovci s kožami so naravno postregli predvsem svojim stalnim odjemalcem in v tem je tudi vzrok, da so začeli neki tovarnarji boj proti trgovcem s kožami. Začeli so kupovati kože tudi pri mesarjih in manjših zbiralcih in jim plačevali tudi višje cene. S tem pa je tudi že dokazano, da niso povzročili dviga cen trgovci, temveč ti tovarnarji.

O vsem tem je razpravljala zagrebška konferenca ter nato spre-

jela resolucijo, ki smo jo tudi objavili. K resoluciji in časopisnim poročilom pa naj navedem nekaj pripomb. Slovenci razlikujemo »kožo« in »usnjec«. Pod kožo razumemo surovo kožo, pod usnjem pa predelano kožo. Zato je trgovec s kožo nekaj drugega kot trgovec z usnjem. Ti naslovi se zato ne smejo zamenjavati. Tudi v srbskohrvatsini se razlikuje »sirova« in »činjena« koža, enako razlikujejo surovo in predelano kožo tudi Nemci (Haut in Leder), Angleži (hide in leather), Čehi (kůže in useň) itd.

Trgovina s kožami bi se morala koncesionirati

Kož ne bo več, če bo njih cena 10 ali pa 30 din, ker je koža odpadek in se nikjer živina ne kolje zaradi kože. Koža je pokvarljivo blago in še tako skrbno konserviranje kože ima svoje meje. Zlasti hitro se pokvari telečja koža, tudi nasoljena. Velika škoda nastaja zato, če se s kožo ne postopa pravilno. Mesarji napravijo z nepazljivostjo pri dretju milijonsko škodo, prav tako strokovno neizveščani zbiralci kož. Da se ta škoda prepreči je ljubljanska Zbornica za TOI predlagala trgovinskemu ministru, da se trgovina s kožami koncesionira. Ta predlog je podprla tudi ljubljanska sekcija tovarnarjev usnja pri Zvezi industrijev, pač jasen dokaz, kako je ta predlog utemeljen, hkrati pa tudi dokaz, da je koristno sodelovanje trgovcev in industrijev lahko mogoče. Nista pa se za ta predlog izjavile zagrebška in sarajevska zbornica ter se zato tudi ni izvedel.

Na konferenci v Zagrebu so se nekateri trgovci tudi pritoževali, da nekateri tovarnarji v času padanja cene popolnoma nepravilno in šikanozno sortirajo kože, dočim jih sedaj kupujejo večinoma tel quel. Vzrok je v tem, ker nimamo enotnih in podrobnih kondicij za prevzem blaga, ki bi veljale za vsa država. Potrebno bi bilo, da bi trgovci s kožami in tovarnarji usnja skupno izdelali za vse obvezna pravila za prevzem blaga.

Cene kožam na svetovnem trgu vedno zelo nihajo in ni redko, da se spremene v razdobju nekaj let

za 100% in tudi več. Zaradi tega je tudi naša stroka še posebno težavna in tvegana. Ker imamo v malih kožah presežek in jih zato izvažamo, v velikih kožah pa pomanjkanje in jih zato uvažamo, je nemogoče, da se ne bi cene ravnale po svetovnih cenah. Odveč je tu govoriti o spekulaciji, ker določa cene samo povpraševanje in ponudba.

Potrebna je kožarska centrala

Še nekaj bi omenil oz. predlagal. Kupna moč našega prebivalstva je veliko nižja kakor prebivalstva v visoko industrializiranih državah. Zato so stabilne cene v splošnem interesu. V časih, kakor so sedanjí, je mogoče, da bomo za krajši ali daljši čas navezani samo na domačo proizvodnjo. Koristno bi zato bilo, če bi se našla možnost, da bi se razpoložljivo blago pravično razdelilo na posamezne interese. Zato smo predlagali, da bi se ustanovila nekaka kožarska centrala. Ta predlog sicer ni prodir, ker je bila večina udeležencev mnenja, da je bolje, če se pusti popolna svoboda. Vendar pa bi bilo želeli, da bi se o tem predlogu še razpravljalo, ker nekaj discipline je le treba uvesti. Na Madžarskem, ki ima glede kož podobno strukturo ko naša država, se je s sodelovanjem trgovine s kožami in usnjarske industrije ustanovila kožarska centrala, ki tudi dobro posluje. Zato naj bi se ustanovila tudi pri nas, in to s sodelovanjem trgovcev s kožami, mesarjev in tovarnarjev usnja. Namen te centrale naj bi bil, da vpliva na zboljšanje izdelave kož, da stabilizira cene in pravično razdeli blago med interese. Pri pravičnem komercialnem vodstvu bi bila ta centrala gotovo v korist vsem in tudi vojaški upravi. Vsekakor pa je bolje, če sami ustanovimo to centralo in sami upravljamo svojo stroko kakor pa da debimo uradniški diktat. Smatram zato za potrebno, da bi se sklicala ožja konferenca trgovine s kožami, usnjarske industrije ter mesarskih združenj. Ti strokovno kvalificirani zastopniki naj bi izdelali konkretne predloge za reforme, ki so potrebne v naši stroki.

Naredba o omejitvi potrošnje tekočih goriv

Na podlagi čl. 1. uredbe o omejitvi prodaje tekočih goriv in motornega prometa z dne 10. novembra 1939, sta predpisala trgovinski in finančni minister naslednjo naredbo:

§ 1. — Do nadaljnjega je prepovedana uporaba vseh zasebnih potniških avtomobilov od sobote ob 14. do ponedeljka do 8. ure zjutraj.

Od te prepovedi se izvzemajo: 1. avtobusi, ki opravljajo redni promet;

2. taksi-avtomobili, ki pa morajo biti vidno označeni po naredbi notranjega ministra;

3. avtomobili zdravnikov, veterinarjev in osebja sanitetne službe samo pri izvrševanju njih službe;

4. motorna vozila prostovoljnih gasilskih društev in

5. avtomobili tujih diplomatskih zastopnikov.

§ 2. — Uporaba osebnih državnih in samoupravnih avtomobilov se omejuje izključno na službene potrebe. Starešine uradov, ki razpolagajo z avtomobili, morajo izdati naredbe za omejitev uporabe teh vozil na najmanjšo mero ter odrediti maksimum tedenske potrošnje tekočega goriva.

Vozniki teh avtomobilov morajo imeti legitimacije, ki jih morajo podpisati starešine dotičnih uradov.

§ 3. — Do nadaljnjega je prepovedana uporaba tovornih avtomobilov na progah, ki so paralelne z železniško progo. Od te prepovedi se izvzema tovorni promet v radiu 30 km od posameznega kraja.

§ 4. — Da bi mogli izkoristiti ugodnosti nadaljnjih odredb, s katerimi se bo urejevala prodaja tekočega goriva, morajo:

a) lastniki vseh motornih vozil (motociklov, osebnih avtomobilov, taksi-avtomobilov, avtobusov, plovilnih objektov itd.) predložiti najkasneje v roku 15 dni od dneva uveljavljenja te naredbe pravilno izpolnjene prijave po 1. obrazcu te naredbe. Te prijave se vlagajo pri pristojni oblasti splošne uprave, pri kateri je vozilo zaregistrirano, v dveh enako se glasečih izvodih.

Osebe, ki imajo več vozil, morajo za vsako vozilo vložiti posebno prijavo.

b) Lastniki motorjev na tekoče gorivo, ki se uporabljajo za pogon industrijskih, obrtniških ali drugih naprav, morajo vložiti —

najkasneje v 30 dneh po uveljavljenju te naredbe — pravilno izpolnjene prijave za vsak motor po 2. obrazcu te naredbe. Prijave se vlagajo pri pristojni oblasti občne uprave v dveh izvodih.

Lastniki motornih vozil in motorjev na tekoče gorivo, ki ne vložijo pravilno izpolnjenih prijav v predpisanem roku ali navedejo v prijavi neresnične podatke, ne morejo dobiti tekočega goriva za njih pogon po prehodu na sistem oskrbovanja s kartami oz. z dovolili.

Te prijave se oproščajo plačila takse v smislu toč. 1. in čl. 6. taksnega zakona.

Občne upravne oblasti morajo, ko prejmejo prijave izpolnjene v smislu prejšnjih odstavkov, pregledati vsako prijavo ter vsako, ki je pravilno natančno izpolnjena potrditi ter en izvod potrjen poslati (s priporočenim pismom) upravi državnih monopolov — oddelku za tekoče gorivo. Drugi izvod zadrži za lastno uporabo.

Ce se istočasno vložijo več prijav, mora vlagatelj sestaviti poimenski seznam vseh lastnikov motornih vozil oz. motorjev, katerih prijave pošilja.

§ 5. — Prepoved po predhodnih členih se nanaša samo na motorna vozila, ki imajo pogon na tekoča goriva — nafto in njene derivate. Vozila, ki imajo pogon na domače gorivo (metan-plin, oglje in drugo) se morejo še nadalje svobodno uporabljati brez vsake omejitve.

§ 6. — Za prekrške predpisov čl. 1. in 3. te naredbe se prekršitelj kaznuje z denarno kaznijo do 5000 din in zaporom do 30 dni.

Ta naredba je stopila 28. novembra v veljavo.

Zunanja trgovina

Finančni minister je odredil, da se mora tudi pri izvozu blaga v vrednosti nad 250 din (dosedaj šele od 1000 din naprej) zavarovati valuta in blago se sme izvoziti le proti potrdilu o zavarovanju valute.

Dosežen je bil še naknadni kontingent v višini 300.000 RM za izvoz našega vina v Nemčijo.

Izvozniki drobnice v Grčijo se pritožujejo zaradi slabih cen v Grčiji. Predlagajo zato, da se izvoz drobnice v Grčijo ustavi. V Jugoslaviji pa naj bi se uvedlo, da bi se dva dneva v tednu klala le drobnica.

Bolgarska je dovolila za izvoz celuloznega lesa znižano železniško tarifo. Izvoziti pa se mora najmanj 10 ton. Vlada je nadalje dovolila izvoz 1000 ton povrtninskih konzerv ter tudi škatal iz bele pločvine za konzerve. Dosedaj je bil izvoz teh predmetov na Bolgarskem prepovedan.

Bolgarska vlada je tudi dovolila izvoz 5500 ton neolučenega riža v Romunijo v kompenzacijo za dobavo nafte.

Zaradi pomanjkanja železa je grška vlada odredila, da se ustavi izdava hiš z več ko enim nadstropjem, poleg tega pa je omejila uporabo armiranega betona.

Da prepreči neupravičeno dviganje cen za bombaž, je grški minister za narodno gospodarstvo dovolil uvoz 500 ton tujega bombaža.

Na Grškem je prepovedano izdelovanje sladkih limonad, da se s tem varčuje v potrošnji sladkorja.

Grške železnice so zvišale s 1. decembrom potniško tarifo za 5%, tovorno pa za 15%. Ker je ta bila že 1. oktobra povečana za 10%, se je prevoz tovornega blaga podražil za 25%.

Uvoz surovin za usnje se bo na Madžarskem centraliziral ter se je v ta namen ustanovila posebna delniška družba z delniško glavnico 150.000 pengov.

Cene za elektrotehnični material so bile na Madžarskem zvišane, in sicer za predmete iz čistega bakra za 10%, za ostale predmete pa za 5%.

Kronski svet v Romuniji je sklenil, da bo izdal energične ukrepe proti navijanju cen in spekulaciji.

S posebnim zakonom je dobilo romunsko vojno ministrstvo pravico, da rekvirira vse odeje, težke nad 28 kg ko tudi krzna za izdelavo krznenih plaščev. Brez posebnega dovoljenja vojnega ministrstva se s temi predmeti ne sme več kupovati.

Pripravljajo se trgovinska pogajanja med Turčijo in Nemčijo.

Angleške zavarovalnice so zaradi nevarnosti plavajočih min za ladje zvišale zavarovalne pristojbine.

Denarstvo

Kmetijski dolgovi se morajo plačati

Finančno ministrstvo je izdalo opozorilo na vse kmetijske dolžnike, da morajo na vsak način plačati dne 31. decembra zapadle letne obroke za svoje dolgove Priv. agrarni banki. To morejo sedaj tudi storiti, ker so cene kmetijskih proizvodov zelo narasle. Dosedaj so kmetje plačevali svoje dolgove zelo slabo in spravili zaradi tega državo v zelo težaven položaj. Danes, ko vse države na svetu zahtevajo od svojih državljanov največje žrtve, se pač sme pričakovati od kmetovalcev vsaj to, da poravnajo svoje dolgove, ki so jim bili itak zelo znižani.

Zeleli bi, da bi imelo opozorilo finančnega ministrstva popoln uspeh. Ali pa niso kmetijski dolžniki nekod že preveč razvajeni?

Pravilnik Zveze hranilnic kraljevine Jugoslavije

Trgovinski minister dr. Andres je dne 23. novembra izdal pravilnik za Zvezo hranilnic, ki jo določa § 34. uredbe o občinskih hranilnicah. V Zvezi bodo morale biti vključene vse te hranilnice, ki bodo objavljale v njenem »Vestniku« tudi vse svoje objave in vabila. Nove hranilnice postanejo članice Zveze z dnem vpisa v združni register. Sedanja Zveza jugoslovanskih hranilnic velja kot nova zveza po tem pravilniku s tem, da se prilagodi njegovim predpisom.

Pravilnik predpisuje ustroj Zveze in njenih organov: skupščine, upravnega odbora, izvršilnega odbora, nadzornega odbora in pisarne. Na skupščini imajo hranilnice na vsakih deset milijonov dinarjev vlog po en glas in po en glas za vsakih nadaljnjih začetih deset milijonov. Za predstavnike pa lahko pošljejo hranilnice na skupščino samo člane upravnega odbora ali ravnatelja ali prokurista. Kdor neha biti predstavnik hranilnice, izpade tudi iz odborov Zveze.

Zveza bo v smislu pravilnika izvrševala razne skupne posle in revizijo zadrug, o čemer bo redno poročala ministrstvu za trgovino in industrijo, glede svojih priporočil k poročilom hranilnic in njih delovanju pa bo obveščala tudi predsednike občin - ustanovitelje. Vpisnino in članarino določa skupščina Zveze in se mora redno plačevati. Ne more pa nobena hranilnica izstopiti ali biti izključena iz Zveze. Zapadle zneske izterjuje Zveza z izvršbo.

Pravilnik določa, da se ustanovijo tudi podzveze hranilnic za posamezne banovine, ki prevzemajo del poslov centrale in dobivajo zato del članarine. Tem podzvezam odobruje ustanovitev in pravila ban. Vse statistične podatke o hranilnicah in njih poslovanju bo odslej zbirala Zveza in jih pošiljala ministrstvu ter objavljala v svojem Vestniku. Nadzorstvo nad Zvezo izvršuje ministrstvo za trgovino in industrijo.

Ustanovi se osrednja pisarna Zveze pod vodstvom glavnega tajnika. Pravilnik obsega v ostalem poglavitna določila za poslovanje organov Zveze in njene pisarne in je stopil v veljavo z dnem objave, to je 28. novembra 1939.

Boni narodne obrambe

Dne 18. novembra je izdal ministrski svet uredbo o izdaji bonov narodne obrambe, s katero se mobilizirajo sredstva narodno-obrambnega sklada, ustanovljenega s § 19. finančnega zakona za leto 1939/40. Boni se bodo izdajali postopoma po potrebi v smislu 8., 9. in 10. člena uredbe o tem skladu ter v obliki in z obrestno mero, ki jo določi finančni minister.

Zastava za obrestno in amortizacijsko službo teh bonov je ves poseben prispevek po § 19. fin. zakona, ki ga pobirajo davčne uprave ter oddajajo Državni hipotekarni banki na zadevni poseben račun.

Gotovina za te bone se izroči ministrstvu vojske in mornarice, ki jo sme uporabiti samo v narodnoobrambne namene iz čl. 1. uredbe o narodnoobrambnem skladu ter samo na način, določen v

7. členu iste uredbe. Bone bo prevzemala Drž. hip. banka. Narodna banka pa jih bo kljub čl. 13. zakona o njej smela po potrebi eskontirati in lombardirati po isti obrestni meri, kakor se boni obrestujejo.

Uredba je že stopila v veljavo.

*

Sporazum o predvojnih dolgovih Nemčiji oz. Avstriji je bil v Beogradu dosežen. Gre za nekatera srbska posojila in za bosensko-hercegovaška. Ker se od 1. 1914. niso

plačevale vse obresti niti anuitete, so se te za 15 let črtale, ostanek pa se bo naknadno obračunal. Odplačevali se bodo dolgovi v dinarjih na poseben račun pri Narodni banki. Kako se bodo ta vplačila transferirala, se bo določilo kasneje.

Drž. vrednostni papirji so notirali v Beogradu 29. novembra: 7% investicijski 97—98, 4% agrarne 53, 25% vojna škoda 435—435.50, 6% begluške 79.50, 6% dalmatinske 73.50 do 74.50, 6% gozdne 72.50 do 73.50, 7% Blair 89.75, 8% Blair 95 do 97, 7% Seligman 99 in 7% stabilizacijsko posojilo po 95 do 97.50.

Mostovi „Batignolles“

Kako se zapravlja denar

Kadar je naša javnost slišala ime »Batignolles«, ga navadno ni slišala v zvezi s kakšno dobro stvarjo za državo. »Batignolles« je neka francoska družba, ki je prevzela za našo državo velika gradbena dela, katera pa bi morala tudi sama financirati, da bi se ta dela s tem čim prej izvedla. Ze v veliki skupščinski debati o gradbi požarevske proge pa se je obširno govorilo, kako to »financiranje« v resnici izgleda. Sedaj objavlja »Metalurgija« nov prispevek k poglavju o financiranju gradbenih del po družbi »Batignolles«. Gre za njene mostove. O tem piše »Metalurgija« naslednje:

Družba »Batignolles« zida še sedaj v naši državi nove železniške proge, in sicer progi Bihač-Knin in Kuršumlija-Priština. Pri teh novih progah je veliko število mostov in za mnoge od njih so predvidene železne konstrukcije, katerih skupna teža znaša okoli 1500 ton, njih vrednost pa je od oddelka za gradnjo novih železnic ocenjena na več ko 15 milijonov din.

Ker sta naši domači železarni Kranjska industrijska družba na Jesenicah in Jugoslovanski čelik v Zenici sposobni, da izdelata ves za te mostove potrebni material in ker imamo v državi tudi sposobne tovarne za izdelavo mostnih železnih konstrukcij, ki so tudi že izdelale veliko število velikih in malih mostnih konstrukcij (n. pr. novi železniški most čez Savo pri Zagrebu), bi pač ne bilo nič bolj naravno, kakor da bi naše mostne delavnice delale tudi mostove, ki so potrebni za proge, ki jih dela družba »Batignolles«. Toda dela, ki jih opravlja družba »Batignolles« nimajo namena, da poživijo naše gospodarstvo in da dajo tisočim našim ljudem zaposlitev in zaslužek, temveč dajejo samo tujcem priliko, da nas izkoriščajo v velikem obsegu.

Ko je družba »Batignolles« sklenila pogodbo za graditev proge Bihač-Knin, je bilo dogovorjeno, da plača država družbi »Batignolles« mostne konstrukcije, montirane na samem kraju po ceni 9'46 din za kg. Po pogodbenih pogojih je dobila družba »Batignolles« pravico, da uvozi potrebne mostne konstrukcije iz tujine, in sicer brez plačevanja carine, če je cena mostnih konstrukcij, ki bi jih dobavljale domače tvornice, večja od cene tujih tvornic vključno s carino. Bilo bi popolnoma naravno, da bi firma Batignolles naročila konstrukcije v tujini, če bi bile naše domače tvornice dražje, nezaljšano pa je, da se dajejo firmi »Batignolles« še ugodnosti carine prostega uvoza železa ter s tem prilika za razne mahinacije.

Med drugim je bilo treba dobaviti za progo Bihač-Knin mostno konstrukcijo z razponom 70 metrov v teži 260 ton. Za to konstrukcijo je imela družba »Batignolles«, ki se je gotovo zelo pobrigala za ceneno ponudbo iz tujine, ponudbo neke madž. firme po ceni 4'60 din za kg neocarbinjeno franko postaja Koprivnik. Če se k tej ceni dodajo še stroški za carino, poslovni davek in prevoz iz Koprivnice do Zrmanje, se dobi cena tuje konkurence franko Zrmanja v višini din 8'82 za kg. Na vprašanje oddelka za gradnjo novih železnic je neka domača firma ponudila ceno franko Zrmanja za mostno konstrukcijo po 8'55

din za kg. Tudi družba »Batignolles« se je obrnila na to firmo, ki je tudi njej sporočila isto ceno. Namesto da bi sedaj družba »Batignolles« stopila z domačo firmo v zvezo in z njo sklenila posel, se je umikala vsakim pogajanjem ter se šele čez nekaj mesecev zopet pojavila pri oddelku za gradnjo novih železnic z novo ponudbo iste tuje tvornice, toda s ceno 4'30 din za kg. Novo višjo ceno je opravičevala družba s tem, da bi tuja tvornica kreditirala konstrukcijo, dočim se sedanja cena razume za enake plačilne pogoje, kakor jih zahteva domača tvornica. V resnici pa je bil to samo izgovor, ker plača država promptno in zato tudi ni bilo treba nikakega kreditiranja. Vendar pa je oddelak za gradnjo novih železnic sprejel predstavko firme »Batignolles« in se obrnil na domačo tvornico z vprašanjem, če more od svoje cene kaj popustiti. Čeprav je bila prvotna cena domače tvornice le malo večja od nove paritetne cene, je vendar znižala svojo ceno za 0'35 din za kg ter navedla v svoji ponudbi na oddelk dobesečno naslednje: »Pripominjamo, da smo zaradi nove cene tuje firme, ki jo je predložila firma Batignolles, bili prisiljeni znižati tudi svojo ceno, ki smo jo vam ponudili za isto konstrukcijo, samo zato, da bi ta posel ostal v državi, ker nam je postal zaradi pomanjkanja dela neobhodno potreben. Naša sedanja cena je skrajna cena, ki nam daje čisto neznamenit zaslužek, upamo pa, da v bodoče ne boste sprejemali od firme Batignolles ev. nove predstave z zopet novimi cenami v postopek.«

Domača firma je bila sedaj prepričana, da je sebi zagotovila posel. Prišlo pa je do nepričakovane preobrata. Firma »Batignolles« opogumljena, da se ji je posrečila druga predstava, je mislila, zakaj ne bi predložila še tretjo z »zopet« novo ceno. To je tudi storila in predložila ceno 3'87 din za kg, da bi s tem vzela vsaki domači tvornici pogum za konkuriranje. Koliko se more smatrati nova cena tuje tvornice za realno, morejo bralci sami presoditi. Prepričani smo, da bi se moglo to li-

citiranje nadaljevati tudi brezkončno, če bi mogla domača tvornica še kaj popustiti na ceni.

Toda tej konkurenci je bil napravljen konec in oddelak za gradnjo novih železnic sploh ni več vprašal domačo tvornico, če more še kaj popustiti na ceni. Oddelak je kar čisto enostavno dal firmi »Batignolles« potrdilo za carine prost uvoz mostne konstrukcije iz tujine.

S tem odlokom ni bila samo izgubljena dobava konstrukcije tega mostu v teži 260 ton za domačo tvornico, temveč je postala negotova tudi dobava ostalih konstrukcij, katerih je še za okoli 1200 ton. Kdo naj ima še pogum in moč, da bi se še nadalje boril, ko pa pristojni činitelji dopuščajo to, kar smo prej navedli. Vse to pa se dogaja v času, ko naše mostne delavnice stojijo zaradi pomanjkanja naročil skoraj brez vsakega posla. Ni važno to, da domači industrialci ne bodo nič zaslužili, žalostno pa je to, da delavci in uradniki naših tvornic nimajo dela, in da ravno pred zimo čakajo s strahom na redukcije in odpuste.

Na koncu naj še izračunamo, kaj bo firma »Batignolles« pri tem poslu zaslužila. Če verujemo, da je ona famozna cena tuje firme pravilna, potem velja trditi »Batignolles« na gotovo montirana mostna konstrukcija za en kg: franko Koprivnica 3'87 stroški pri prestopu meje 0'07 prevoz Koprivnica-Zrmanja 0'30 transport, montaža, barvanje 1'50 skupno din 5'74 proti 9'46 din za kg, kolikor plača država družbi Batignolles. To pomeni, da zasluži družba Batignolles pri kilogramu din 3'72, pri vseh prej navedenih konstrukcijah torej lepo vsoto din 5.600.000. Pri tem pa družbi Batignolles niti ni treba kreditirati državi, temveč nasprotno zahteva, da se ji računi izplačajo takoj po dospelosti. Naši ogorčeni delavci, uradniki in tvorničarji pa naj gledajo skozi prste in trpe, da jim tuji pred nosom odnašajo ne samo delo, temveč tudi njih lastne pare...

Bilo bi odveč tem izvajanjem še kaj dodati!

Novih vlakov iz Nemčije ne bo

V eni zadnjih številkih našega lista smo zapisali na podlagi prejetih informacij, da namerava uprava nemških državnih železnic po novem letu uvesti med Mariborom in Dunajem še en par potniških vlakov, ki jih je ukinila ob začetku vojne, ker je potrebovala vse razpoložljive stroje in vozove za prevoz čet in materiala na Poljsko in potem na zapadno fronto.

Sedaj pa sporoča prometno-komercialno zastopništvo nemških drž. železnic na obmejnem kolodvoru v Mariboru, da po službenem sporočilu ravnateljstva na Dunaju zaenkrat Nemčija še ne misli vzpostaviti ukinitvenih osebnih vlakov med Mariborom in Dunajem. Z 21. januarjem dobe osebni vlaki le nove številke. Nekaj mesecev potem, ko se Nemci priključijo Avstriji, so namreč spremenili

številke in jih spravili v sklad z nemškim sistemom. Ker pa se je ta ukrep pričel prenehanje izvajati, so deloma zopet uvedli stare avstrijske številke, kar je povečalo kolobocijo, ki je nastala na prejšnjih avstrijskih železnicah. Bilo je več vlakov z istimi številkami, nastali na podlagi nemškega in še avstrijskega sistema, in to vlakov, ki so vozili v nasprotnih smereh. Da se ta zmešnjava odpravi, se sedaj uvedejo številke docela v skladu z novim sistemom na nemških železnicah, ker se je tudi dosedanj avstrijski vojni vojni red prilagodil nemškemu. Vsekakor pa v Nemčiji proučujejo vprašanje uvedbe novih vlakov ozir. upostavitve ukinitvenih v prometu z inozemstvom.

To ugotovitev prinašamo zato, ker je v zvezi z vzpostavitvijo

nemških vlakov odloženo tudi boljše potniškega prometa med Mariborom in državno mejo pri St. Ilju. Nemški osebni vlaki imajo namreč nekaj vagonov za lokalni promet med Mariborom in St. Iljem. Ako bi Nemčija uvedla še en par potniških vlakov, potem bi bil promet, ki se je skrčil pred enim mesecem na tej tako močno frekventirani progi, zopet normalen. Intervencije naših gospodarskih krogov so toliko zalegle, da že 14 dni vozita še dva vlaka med Mariborom in St. Iljem in da so Mestna podjetja mariborska vzpostavila avtobusni promet med mestom in državno mejo. Naši gospodarski krogi bodo delali še nadalje na tem, da se še zadnji par ukinitvenih vlakov obnovi. Če ne bodo nemški vlaki potegnili tistih par vagonov do St. Ilja, naj bi jih jugoslovanski stroji, saj gre le za 17 kilometrov. Vzpostavitev prometa pa je v interesu prebivalstva in gospodarskega življenja mesta in okolice nujno potrebna.

A. B.

Nove knjige

Dr. Joža Bohinjec: Zavarovanje delavcev in nameščencev

Zakon o zavarovanju delavcev je bil uveljavljen l. 1922. Od takrat pa do danes je izšlo že toliko sprememb in dopolnil, da je postal pregled o sedaj veljavnih določbah že zelo nejasen. Zlasti še, ker so bili vsi ti predpisi raztreseni po raznih številkah »Službenega lista«. Zato zasluži vse priznanje delo, ki ga je napisal in izdal naš priznani socialni publicist in strokovnjak dr. Joža Bohinjec. V tem delu so zbrani vsi predpisi, ki se tičejo zavarovanec, zavarovanih pri Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev, a tudi oseb, ki so bile izločene iz okvira splošnega delavskega zavarovanja. Dr. Bohinjevo delo pomeni zato komplet zbornik vseh predpisov za zavarovanje delavstva, ki so bili izdani do avgusta 1939. S tem je tudi že dovolj poudarjena praktična vrednost Bohinjeve knjige. Interesent ima tu vse zbrano, kar mora vedeti o predpisih socialnega zavarovanja in dobro sestavljeno stvarno kazalo na koncu knjige mu omogoča, da z lahkoto najde potrebne podatke.

Knjiga je seveda zaradi popolne navedbe vseh predpisov močno narasla, da vsebuje 413 strani. Posebno vrednost daje knjigi tudi to, da so v dodatku priložena še razna praktična navodila, ki so važna za izvajanje socialnega zavarovanja. Tako ključ za izračunavanje odpravnine ponesrečenecem, pregled o uvrščevanju delavcev v mezdne razrede, pregled denarnih podpor v primeru obolenosti, poroda ali smrti itd. Tudi vzorci tiskovin so objavljeni.

Omeniti treba tudi to, da so v Bohinjevi knjigi tudi razne konvencije, ki jih je sklenila naša država glede socialnega zavarovanja.

Bohinjeva knjiga »Zavarovanje delavcev in nameščencev« bo zato dobrodošla tako delodajalcem kot tudi delojemalcem, ker natančno pove, kakšne dolžnosti ter pravice imajo eni in drugi. Večja podjetja dr. Bohinjevega dela zato ne bodo mogla pogrešati, a tudi manjšim podjetjem ter vsem zavarovancem bo delo v veliko korist.

Dr. Bohinjevo delo, ki je izšlo v samozaložbi, toplo priporočamo.

VELIKA
BLASNIKOVA
PRATIKA
je izšla
1940



Davčni svetovalec

Vpogled v uradne spise

Gosp. F. L. v K. — Vprašanje: Davčna uprava zahteva od mene, da moram vložiti prošnjo in to prošnjo kolkovati, če hočem pregledati uradne odmerne spise. Zdi se mi, da to stališče ni pravilno.

Odgovor: Po čl. 133. zakona o neposrednih davkih je davčnemu zavezanec dovoljen pregled in prepis odmernih spisov, dokler teče pritožbeni rok. Po izvršilnem predpisu k temu členu sme davčni zavezanec spise pregledati in prepisati, ko je plačal takso po zakonu o taksah. Po razpisu ministrstva za finance z dne 18. avgusta 1939., št. 51559/III je to določilo tako razumeti, da takse po 10 din za prošnjo, da se dovoli pregled davčnih spisov, ni plačati, ako gre za pregled aktualnega materiala, to je dokler je pritožbeno postopanje še v teku oziroma dokler pritožbeni rok še ni potekel. Tako je pa plačati za vse prepise, tudi če pritožbeni rok še ni potekel.

Davek na poslovni promet na provizije trgovskih potnikov

Gosp. I. G. v M. — Vprašanje: Niste si na jasnem, da zahteva davčna uprava od vas prometni davek, dasi na lasten račun ne vršite prometa in ste samo trgovski potnik.

Odgovor: Ako plačate kot trgovski potnik za svoje poslovanje pridobnino ali tudi le pavšal po 1000 din na leto, potem ste kot potnik samostojni podjetnik in morate plačati od svoje bruto-prizidave 2½%ni prometni davek. Tega davka vam ni treba plačati le, ako plačujete za provizijo, ki jo zaslužite v lastnosti trgovskega potnika, uslužbenški davek. Pridobnino kot potnik plačujete, če zastopate več trdih hkrati. Če zastopate le eno trdno, pa plačate uslužbenški davek, četudi bi prejimali samo provizijo.

Razni načini, kako se ugotovi dohodek za odmero pridobnine.

Gosp. Fr. N. v P. — Vprašanje: Za leto 1939. mi je davčna uprava odmerila pridobnino in sicer, kakor sem naknadno zvedel, na ta način, da je primerjala moje podjetje z drugimi podjetji, za katera je bil dohodek že določen. Prosim, ali je bila davčna uprava za tako primerjavo upravičena?

Odgovor: Pridobnina se odmerja na štiri načine. Prva dva načina prihajata v praksi le redko v poštev, ker predpostavljata ali popolno redno vezano k. govodstvo ali pa knjigovodstvo, ki sicer ni vezano, vendar pa tako obsežno in zanesljivo, da se more porabiti pri določitvi dohodkov. V tem pri-

meru se manjkajoči podatki nadomestijo s podatki, ki so ugotovljeni s pregledom knjig za druga podobna podjetja. V praksi je najpogostnejši tretji način obdajanja, ki je zakonito utemeljen s čl. 57. zakona o neposrednih davkih. V tem primeru oceni davčni odbor po svobodni oceni, upoštevajoč višino vložene glavnice in opravljeni promet kakor tudi možni dohodek po vseh konkretnih dejstvih in krajevnih in splošnih pogojih.

Četrti način pa je primerjanje, katero imate najbrže vi v mislih.

Zakon pravi v čl. 120. sledeče: »Če davčnemu odboru ni mogoče ugotoviti materialne resnice, ugotovi v takih primerih dohodek v razmerju proti drugim davčnim zavezancem.« Pravilnik določa, da je ta način porabiti takrat, kadar gre za obrat, o katerem niso zbrani najpotrebnejši podatki za odmere po tretjem načinu, zlasti pa takrat, kadar davčni odbor ne more ugotoviti ne vložene glavnice ne količine prometa. V takih primerih se poišče ustrezna sorodna vrsta obrata, za katero se je ugotovil dohodek na tretji način. Primerjaje z njo obseg, razmere

in način poslovanja konkretnega obrata, se presodi, kolik je njega relativni čist dohodek. — O tem, kako se je ugotovil dohodek, morete samo ugibati, če ne pogledate spisa, katerega smete vpogledati pri davčni upravi le, dokler teče pritožbeni rok ali pritožbeno postopanje. Če je rok za pritožbo že potekel, ne morete več vpogledati spisa in torej tudi ne več ugotoviti, na kak način se vam je ugotovil dohodek, od katerega se vam je odmerila pridobnina. Kakor vidite, je pri določenih pogojih primerjava v svrhu ugotovitve dohodka dopustna.

bodo tudi kupovali. Kako naj vendar misli priprosti človek, da bo dobil to, kar potrebuje za božično darilo, če trgovec že na zunaj kaže, da se za božične praznike ne zanima?

Zlasti važno je tudi to, da se trgovec priporoča ljudem tudi s tem, da lepo zavije kupljene predmete.

Za lepo opremo izložb za božične praznike je še dovolj časa in ponos vsakega trgovskega pomočnika naj bo, da je znal z dobro mislijo presenetiti kupce in svojega šefa.

Cepnav ni danes kupčija posebno živahna, vendar je pričakovati vsaj tik pred prazniki, da bo obisk kupcev večji. Vsem ljudem pa se danes mudi in zato tudi žele, da so hitro postreženi. Zato je treba nekatere predmete prirediti v večjih količinah že čisto pripravljene za prodajo.

Tudi ne bi bilo napačno, če bi šef sklical vse osebe na kratko posvetovanje, kako bi trgovino za božične praznike najbolje uredili.

Vsako delo se spleča. Kdor se potruži za božične praznike, ta bo od njih tudi nekaj imel. Kdor pa se ne meni za nje, naj se ne čudi, če tudi sam ne bo imel od njih nič.

Trgovskemu naraščaju!

Tudi v sedanjih časih je reklama važna

Nekateri trgovci mislijo, da v današnjih časih ni reklama več potrebna. Nekateri so tudi že sklenili, da zaenkrat ne bodo nič inserirali, ker so prepričani, da so danes ljudje tako lačni po blagu, da kupujejo sami od sebe in da jih ni treba še posebej opozarjati z inserati na blago.

To mnenje pa je zmotno. Predvsem si velja zapomniti to, da mora vsak trgovec in vsak industrialec vsaj tu pa tam opozoriti ljudi na sebe, ker bodo sicer začeli nekateri misliti, da je umrl ali da njegove trgovine ni več.

Posebno pa je napačno, če se opušča reklama za blago določene znamke. Ta reklama je vedno potrebna, ker je treba ljudem vedno vzbujati spomin na znamko. Kdor tako reklamo opusti, ta dela za konkurenta, ker samo malo časa bo treba, pa bodo ljudje pozabili na blago prve znamke in imeli v glavi le še znamko konkurenta. V Ameriki, kjer imajo statistike za vse zadeve, so to resnico dokazali že davno.

Pa tudi z lakoto po blagu ni čisto tako kakor nekateri mislijo. Je že res, da bodo ljudje, kadar na vsak način hočejo nekaj kupiti, že sami našli trgovca, ki to blago prodaja. Toda lakota po enem blagu je hitro utešena, trgovec pa ne prodaja le to blago, temveč še celo vrsto drugih. Za to pa mora delati reklamo ali pa mu bo kljub ljudski lakoti po blagu stara zaloga obležala.

Pa še na nekaj drugega je treba

pomisliti pri lakoti po blagu. Marsikatero blago se more nadomestiti z drugim. Saj je kupec blago posebno mnogo vredno šele zaradi tega, ker mu je znal trgovec vzbuditi veselje do tega blaga.

Lakota po blagu je samo pri živilih tako močna, da ne potrebuje posebne reklame. Pri vseh drugih predmetih pa je včasih, kakor so današnji, dobra reklama še zlasti potrebna. Kajti ljudje v takšnih časih omejujejo nakupe, trgovec pa mora zato njih nakupno voljo vzbuditi.

Navsezadnje pa je treba pomisliti tudi na to, da bo tudi sedanjih nenormalnih razmer enkrat konec. Trgovec, ki je vedno skušal privabiti odjemalce v svojo trgovino, bo takrat na vsak način na boljšem, ko trgovec, ki je svoje zveze s kupci zanemarjal. Dostikrat ta zamujenih zvez sploh ne bo mogel več popraviti.

Trgovec, ki kaže živahnost tudi v težkih časih, dokazuje s tem tudi svojo sposobnost in zato si pridobiva zaupanje ter spoštovanje. Trgovec pa, ki je mrtev, zanižuje tudi občinstvo zanimanje, ta bo kmalu spoznal, da postaja mrtva tudi njegova trgovina.

Pravilno je zato, če se ravno v časih, ko posli zastajajo, poveča reklamna služba in s tem čimbolj zmanjšajo zle posledice težkih časov. Reklama je zato danes za večino trgovcev še bolj potrebna kot v normalnih časih in tega se naj trgovci tudi zavedajo!

Pripravite trgovine za Božič!

Danes kupujejo ljudje za božič predvsem praktična darila in trgovci so se z njimi tudi založili. Vendar pa je treba tudi za praktična darila vzbuditi med ljudmi zanimanje. Marsikdo dolgo ugiba, kaj bo kupil in takrat s posebno pazljivostjo ogleduje izložbe. Dobro postavljen predmet v izložbi

ga dostikrat hipoma reši iz zadrege. In že je vstopil v trgovino in tudi kupil. Če trgovec ne bi tako opozoril mimoidečega na ta predmet, bi ga morda nikdar ne prodal.

Božični prazniki so pri našem ljudstvu v visoki časti. To mora trgovec upoštevati in zato naj tudi

že zunanje lice njegove trgovine kaže, da je za božič pripravljena. Malo zelenja, nekaj več luči, lepo prirejena izložba s kakšno posebno privlačnostjo, vse to se more doseči tudi z malimi izdatki. Samo pomislite, kako mrtva izgleda trgovina, ki se ni za božične praznike nič spremenila. Ljudje bodo šli mimo nje, ustavljali pa se pred trgovinami, ki opominjajo na božične praznike. Samo v teh pa

Praktični nasveti

Pisana beseda je več ko izgovorjena

Vsak odjemalec si želi, da mu prodajalec čisto individualno svetuje, katero blago naj kupi. Dostikrat pa ni časa, da bi se kupcu vse na široko raztolmačilo. Dogodi se pa tudi, da prodajalec pozabi omeniti katero posebno bistveno prednost blaga. Neki trgovec si je zato pomagal na naslednji način. Na vsako blago je pritril listek, na katerem so bile napisane prednosti blaga v kratkih besedah. Prodajalec je potem predložil blago tako, da je mogel listek prebrati. Napisano pa je bilo tako, kakor da bi bil listek namenjen le za prodajalca. To je posebno močno vplivalo na kupca in bolj ko vse pripovedovanje je kupca prepričal ta listek. Takšne pripombe ob strani, kajti v tem slogu so bile napisane, imajo še prav posebno sugestivno silo.

Tako se pridobe otroška srca

Vsak trgovec ve, kako važno je, če si pridobi simpatije otrok svojih odjemalcev. Kajti otroci silijo svojo mater vedno v trgovino, ki se jim je priljubila. Speceristi zato darujejo otrokom sladkarije ali čokolado, v manufakturnih trgovinah pa so darila nemogoča. Toda kljub temu je mogoče pridobiti otroke. Neki trgovec je postavil v svoji trgovini dvojne zrcal. Na prvem se je vsak obraz raztegnil silno v dolžino, na drugem pa v širino. Otroci so se z veseljem postavljali pred obe zrcali in se zabavali od srca. In pripovedovali

so naprej o teh zrcalih in marsikatera mama je morala z otrokom v trgovino samo zaradi obeh zrcal. Seveda pa je tudi nekaj kupila. Vedno je mogoče, vzbuditi zanimanje za trgovino. S tem pa so že tudi pridobljeni kupci.

Mali, pa dobri nasveti

Nekateri kar nič nečejo slisati o dobrih svetih. Ti se tudi ne bodo dosti naučili, zato pa tudi ne bodo dobri trgovci. Vsak nasvet je vreden upoštevanja, ker vsi ti nasveti izvirajo iz življenjske izkušnje, ki je mladi ljudje še ne morejo imeti. V naslednjem naj navedemo nekaj nasvetov, ki morda niso posebno priključljivi, ki pa so dobri in vedno koristni.

Ne biti nejevoljen, če je treba opraviti novo delo. Pravilno je samo eno: vprašati osebo, kako treba urediti staro delo, da bo mogoče zmagati še novo.

Če je slabo vreme, nejevolja nič ne pomaga. Pač pa pomaga to, če se človek vpraša, katero delo bi se moglo opraviti ob tem slabem vremenu.

Ježiti se nad pridigo šefa tudi nima smisla. Te pridige pa ne bo več, če se človek vpraša, zakaj je bila potrebna in kaj je treba storiti, da je prihodnjice ne bo več.

Nobenega obiskovalca ne smatrajte kot nezaželenega gosta, ker je v vsakem človeku nekaj dobrega. Po tem se ravajte in pridobivali si boste prijatelje.

Nikar ne zavidajte onim, katerim gre bolje. Raje premislite, zakaj jim gre bolje in potem skušajte delati enako dobro! Pa bo šlo tudi vam bolje.

Prof. inž. Friderik Degen:

Denar

(Nadaljevanje.)

Neka osnovna vrednost kovance je že določena po novčni meri, — ali država, ki ima danes takozvani novčni regal, to je pravico kovanja kovancev, mu odredi določeno vrednost, ki se ne sklada vedno z vrednostjo kovine same, temveč je navadno nižja. Naš novi petdesetdinarski kovanec ima kovinsko vrednost din 8, ker vsebuje 11'25 grama čistega srebra.

Njegova kovinska vrednost znaša tedaj 16% nominalne vrednosti. Kovinska vrednost novega dvajsetaka je 4'90 dinarja, ker je od teže 9 gramov 6'75 gramov čistega srebra.

Vsak kovanec ima lahko različno vrednost: kovinsko, imensko

(nominalno), tečajno in valvacijsko. Kovinsko vrednost odloča množina kovine ki jo ima kovanec, a imensko vrednost določa država, ki odredi novcu menjalno vrednost v prometu. Denar se tudi kupuje ter prodaja, zlasti valute, na tržišču in njegova vrednost je tečajna vrednost. Vrednost kovanca (tudi bankovca), izraženo v primeri z neko prejšnjo zakonsko vrednostjo, imenujemo valvacijsko vrednost: 1 din = 4 K, 1 Belga = 5 belgijskih frankov itd. Ko proglasi država določen denar (bankovec) za zakonito plačilno sredstvo — imenujemo istega veljavo ali valuto. Taki novci se imenujejo tudi glavni ali kurantni novci. Novci iz manjvredne kovine in v manjših enotah pa se imenujejo drobni. Ti so nepopolno plačilno sredstvo, ker se jih sprejema v omejenem številu, zlasti pri državnih uradih (blagajnah). Poleg

tega pa še poznamo novce (to predvsem kovance), ki imajo veliko prometno vrednost zaradi vsebine kovine, čeprav niso zakonsko plačilno sredstvo. To so predvsem trgovski novci — pri nas Napoleon d'or, zlate turške lire, avstrijski cekini. V Egiptu opravljajo isto funkcijo tolarji Marije Terezije.

Veljava je lahko monometalistična, zlata ali srebrna, bimetalistična, vzporedna in broma. O monometalizmu govorimo, če krožijo v državi kot zakonito plačilno sredstvo le kovanci iz ene kovine. Če je ta kovina le zlato, je to zlata veljava; če pa je srebro, je srebrna veljava. Bimetalizem obstoji tedaj, če imata zlato in srebro enako plačilno sposobnost, oziroma če predstavljajo kovanci obeh kovin veljavo. Če je med zlatom in srebrom natančno določeno razmerje, potem govorimo o dvojni

veljavi, v ožjem pomenu besede. V Franciji je bilo določeno že v prvem desetletju 19. stol. natančno razmerje med zlatom in srebrom, in sicer kakor 1:15'50. To je bila prva dvojna veljava, ko je bil vreden en zlatnik 15 in pol srebrnikov enake teže. Danes je seveda to razmerje mnogo mnogo večje, ker je od takrat znatno padla cena srebra. Vzporedna veljava je tedaj, če razmerje med zlatimi in srebrnimi kovanci ni določeno. Broma valuta je, kadar dejansko sicer velja zlata veljava, vendar pa še imajo zlati kovanci starejše izdaje zakonito plačilno sposobnost. Danes imamo sicer v glavnem papirnato veljavo, v kolikor pa še prevladuje kovani denar, potem je to prava dvojna veljava. Zlato veljavo so uvedli predvsem v Angliji okoli 1820, srebrno veljavo pa so imeli le kratko dobo v Britanski Indiji ter Kini.

Danes prevladuje zlata veljava, ker je zlato kovina stalne in določene vrednosti.

Uvedba kovanega denarja kot splošno menjalno sredstvo pomeni izreden napredek v primeri z dobo, ko je vladal sistem naravnega gospodarstva. Ali tudi uvedba kovancev še ne pomeni zaključne faze v razvoju denarstva. Praksa je pokazala, da so kovanci prav za prav nepraktično plačilno sredstvo. Kovanec je težak, za večja plačila težko uporaben. Kovanci so denar nizkih enot, kar povzroča zamudo pri številu itd. Kratkotrajno, stalno razvijajoči se trgovni kovanec ni več ustrezen.

(Dalje prihodnjice)

Trgovci!
Darujte za obmejne šole!
Darove pošilite po svojih
zastopnikih.

Sorodnikom borcev za našo severno mejo

Pravilnik k ukazu kraljevih namestnikov, s katerim je bila ustanovljena spominska kolajna na boje ob severni meji pred 20. leti, določa, da se te kolajne priznajo tudi tedaj padlim in drugim medtem že umrlim borcem, izročajo pa se na pismeno prijavo njihovim sorodnikom. Zato prosimo, naj sorodniki pošljejo nekolikovanu prijavo — po možnosti — z navedbo znanih jim podatkov (kakor n. pr. rojstnega datuma ali vsaj rojstne letnice, rojstnega kraja in domovinske občine, tedanje njegove vojaške edinice, vojaškega čina, dneva in kraja smrti, kje je pokopan, imena predpostavljanih starešin, nekaterih tovarišev itd.) vsaj do konca leta 1939. Glavni odboru Legije koroških borcev v Ljubljani, Cankarjevo nabrežje 7/1. Iz prijave mora biti razviden natančen naslov in sorodstveni odnos (n. pr. oče, mati, brat, sestra, stric, sestrična itd.) dotičnika, ki vlaga prijavo.

Te podatke potrebujemo tudi za seznam padlih borcev, ki bo objavljen na čelu nameravane »Spominske knjige o bojih na severni meji«, posvečene njihovemu spominu. Če je pokojnik zapustil iz tedanje dobe vojaške fotografije ali vojaške beležke ali celo dnevnik, izvolite to poslati semkaj v pregled proti vrtnitvi. Eventualne originalne tedanje vojaške dokumente pokojnika prepisite doslovno in prepis priložite prijavi, originalno listino pa dobro shranite. Glavni odbor L. K. B.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce,

da so v prejšnjem mesecu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga!

Za čuvanje pravice zavarovancev do pokojnine je potrebno, da so zavarovalni prispevki dejansko plačani!

To opozorilo je smatrati kot opomin! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuščajo odlašanja.

Dobave - licitacije

Centralna direkcija drž. rudarskih podjetij v Sarajevu sprejema do 15. decembra ponudbe za dobavo spojnic za jamske vozilke; do 21. decembra električnih vžigalnikov za rudnike.

Pomorsko zrakoplovna šola v Divuljah sprejema do 10. decembra ponudbe za dobavo raznega železa, zakovic in pločevine; 18. decembra šolske opreme (mize, omare, table) iz mehkega lesa ter 5 železnih omar.

Dne 27. decembra bo pri upravi državnih monopolov v Beogradu licitacija za dobavo blanket za cigarete.

Položaj na naših trgih

Zadnje dni so poročali beograjski listi, da se je sladkor pri nas podražil. Ta vest pa ni resnična, temveč se je samo uvedla ista cena za sladkor na debelo v vsej državi. Do sedaj je bil sladkor v krajih v bližini sladkornih tovarn cenejši ko v drugih krajih. Tako je bil n. pr. v Beogradu sladkor cenejši za 50 do 60 par. Sedaj bo veljala za vso državo enotna cena v prodaji na debelo. Pri nas v Sloveniji se zaradi tega cene sladkorja ne bodo spremenile.

Kave je vedno manj

Narodna banka ne daje zadostnih deviz za nakup kave. Kakor trde nekateri, je danes v državi kave samo še za 6 do 7 tednov. Veletrgovci pa upajo, da bo med tem vendarle dala Narodna banka potrebne devize za nakup kave. To je potrebno tudi zato, ker cena kave raste, kar je posledica večjih prevoznih stroškov. Kava, ki je veljala prej 43'50 din, velja danes že 59 do 60 din. Znano je, da je v drugih državah položaj glede kave še neprimerno slabši ko pri nas.

Kakava manjka

Tvornice čokolade so v težki zadregi, ker že dva meseca ni prišla v naša pristanišča nobena pošiljka kakava, ki je najvažnejša surovina za izdelovanje čokolade. Dobavitelji kakava zahtevajo ne samo vplačilo v naprej, temveč bi poslali blago šele takrat, ko bi dobili denar v roke. Zaloge na Sušaku so čisto neznatne. Sedaj se proučuje možnost, da bi dala Narodna banka potrebne devize za naročitev kakava v Nizozemski Indiji. Da se to vprašanje čim prej uredi, je potrebno tudi zaradi zaposlitve delavstva. Tako se ravno kar poroča, da je tvornica Kaiser in Stark v Osijeku odpovedala zaradi pomanjkanja surovin že vsem delavcem. Tvornica je zaposlovala 150 delavcev. Bati se je, da bodo tudi druge tvornice odpovedale delavcem.

Glede riža se je položaj zboljšal

Riža je v nekaterih krajih začelo primanjkovati že pred štirimi tedni. Pravčasno pa je bil sklenjen z Italijo dogovor o uvozu 500 vagonov riža. Večji del tega riža se je že uvozil. Takoj pa je bila vsa količina razprodana. Pa tudi one količine, ki še pridejo iz Italije, so po zatrjevanju veletrgovcev že razprodane. Sedaj se vodijo pogajanja za nadaljnje nabave riža v Italiji. Kakovost uvoženega riža je dobra. Uvaža se riž vrste »Splendor«, ki velja v trgovini na debelo po 8'10 do 8'50 din.

Pomanjkanje bencina in tekočih goriv

Bencin je dobivala dosedaj naša država iz Romunije. Postopek je

bil zelo enostaven. Iz Ploestija je prihajala nafta po ceveh v tanke v Ramadanu, odkoder se je pošiljala v jugoslovanske rafinerije. Prevoz s carino je veljal 70 par za kg in je trajal poleti dva, pozimi pa štiri tedne.

Pričakovalo se je, da se bodo pogajanja z Romunijo ugodno zaključila in da bomo zopet redno dobivali romunski petrolej. Pogajanja pa so bila pretrgana. Zato so nekateri mislili na to, da bi nabavljali nafto iz Amerike. Izkazalo pa se je, da bi bilo to nemogoče, ker bi prevozni stroški iz Amerike veljali več, kakor pa velja petrolej iz Romunije.

Parafina manjka, ker se je uvoz iz Poljske nehal. Romunski parafin pa je mnogo predrag.

Cene surovin rastejo

Cena kositra raste, čeprav se Anglija trudi, da bi napredovanje cen ustavila. Podražil se je tudi kavčuk, in sicer na londonskem trgu samo v preteklem tednu za 4'50%. Cena surove svile je ostala na mednarodnem trgu nespremenjena, zato pa sta se zelo podražila egiptski in indijski bombaž, deloma za celih 9'70%.

Tudi cena železa raste.

Žitni trg

Na domačem pšeničnem trgu je položaj nespremenjen. Ptiška pšenica se plačuje po 190—195. Pšenica drugih vrst je za 4—5 din cenejša. Izvozna pariteta proti decembrskemu terminu v Chicagi je 116—din, baza Novi Sad.

Na tujih trgih je položaj brez spremembe. Cene so stabilne. Za Evropo se letos naklada znatno manj pšenice ko lani.

Na domačem koruznem trgu je položaj nekoliko bolj miren. Stara koruza je po 140 din pariteta Indijca, nova pa po 130—134 din.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3
Telefon št. 22-72.

**KNJIGOVESNICA
JUGOSLOVANSKE
TISKARNE**

reg. zadr. z o. zav.

**LJUBLJANA
KOPITARJEVA 6**

Nudi po izredno nizkih cenah: Salda konte, štruce, journaie, šolske zvezke, mape, odjemalne knjižice, risalne bloke itd.



**Šivalni
stroji**

s tovarniško
garancijo
Trgovci popust!
SPLOŠNA TRGOVSKA

d. z o. z.

**LJUBLJANA
Tyrševa cesta 33**

Izvozna pariteta za decembrski termin Chicago znaša din 69'40. Na tujih trgih je položaj nespremenjen.

Krompir se je na ljubljanskem trgu nekoliko pocenil. Dočim se je prodajal pred dnevi tudi še po 2 din, se je prodajal včeraj po 1'60 do 1'75 din.

Doma in po svetu

Dr. Maček je ostro nastopil proti frankovski organizaciji »Hrvatski skavti«, ker je ta organizacija protinacionalna ter v službi tujih ideologij. To je dokazala zlasti s tem, ker je spremenila svoje ime v »Domobran«, kakor se imenujejo zadnji frankovski ostanki v Ameriki. Noben član HSS ne more biti član frankovske organizacije.

SDS se je izjavila za razširjenje sedanje vladne koalicije in vlade. Kako naj se to razširjenje izvede, ni stranka konkretno predlagala.

Ban dr. Natlačen je sklical na iniciativo Delavske zbornice anketo, da se prilagode prejemki delavstva in zasebnih nameščencev sedanji draginji. Anketa bo 5. decembra ob 9. dopoldne v knjižnični dvorani banske palače.

Ban dr. Subašić se je vrnil s svojega prvega uradnega potovanja po Dalmaciji. Povsod je bil sprejet z velikimi manifestacijami za sporazum in sedanjo vladno politiko.

Novi jugoslovanski poslanik v Španiji Aleksander Avakumović je izročil gen. Francu svoje poverljive listine v svečani avdienci.

Razpust »Slovenskega društva« v Ljubljani je državni svet razveljavil kot protizakonit.

Ministrski svet je izdal uredbo o priglasevanju zaloga žita. Po novi uredbi morajo vsi trgovci in mlinci voditi posebne žitne knjige. Trgovci, katerih skupni mesečni zalogi ne presegajo 2000 kg žita ali moke, so te dolžnosti oproščeni.

Trgovinska zbornica v Zagrebu se je obrnila na španskega poslanika v Beogradu s prošnjo, da se zopet obnovi častni konzulat Španije v Zagrebu.

Na Viču je bilo v nedeljo slovesno otvorjeno novo poslopje meščanske šole, ki ga je zgradila ljubljanska občina za 4'5 milijona din. Še vedno pa primanjkuje v Ljubljani šolskih stavb, zlasti za srednje šole ter morajo zato imeti nekatere šole samo popoldanski pouk.

Novo poslopje jugoslovanskega poslanstva v Berlinu se zida na stroške Nemčije, ker je bilo staro poslopje porušeno zaradi regulacije mesta.

Slovesno je bila otvorjena v Beogradu nova palača Prizada, ki je veljala okoli 15'6 milijona din.

Objavljena je bila uredba o merilih za gostilne. Vsaka gostilna, ki toči vino, pivo ali žganje, mora imeti kovinska merila od 1 centilitra do 2 litrov.

Naši mornarji pridejo v sedanjih časih mesečno tudi na 10.000 din plače, poveljniki ladij pa na 20 tisoč dinarjev, piše sušaški list »Primorje«. Zato pa se tem teže prenaša nediscipliniranost, ki se kaže med mornarji.

Mlekarsko društvo za Ljubljano in okolico sporoča, da je moralo zaradi podražitve krme zvišati ceno mleku na 2'50 din za liter. Zvišana cena stopi v veljavo 1. decembra.

Petrolejski vrelec pri Trstu je baje slučajno odkril na svojem posestvu neki godbenik. Oblasti sedaj preiskujejo to odkritje. Tako poroča »N. Zürcher Zeitung«.

Italijanski prosvetni minister Bottai je otvoril razstavo italijanske knjige v Sofiji.

Posebna deputacija pod vodstvom italijanskega prosvetnega ministra Bottaija je izročila bolgarskemu kralju Borisu diplomu o imenovanju za častnega doktorja naravoslovnih ved univerze v Rimu.

Umri je Filip Scheidemann, prvi predsednik nemške vlade po vojni.

Bivši turški poslanik v Varšavi je dobil od svoje vladne nagode, da nastopi svoje novo mesto pri poljski vladi v Angersu.

V Budimpešti se je razširila senzacionalna vest, da zahtevajo Rusi železniško zvezo skozi Slovaško v Bratislavo, ker hočejo imeti skozi Bratislavo zvezo z Renom in Donavo!

Nemčija je izdala kot odgovor na britansko modro knjigo belo knjigo, v kateri dokazuje, da je Anglija kriva izbruha vojne.

Francoska poročila pravijo, da je bilo v Pragi odvdenih 1200 čeških dijakov na neko letališče, kjer so morali stati več ur z dvignjenimi rokami, nato pa je bil vsak deseti dijak ustreljen. Vse ostale so nato odvedli v koncentracijsko taborišče. V Pragi se ljuče vedno bolj zbirajo v cerkvah. Vse prebivalstvo je silno potrto. Duhovniki morajo vse pridige predložiti policiji v cenzuro.

Britanska pomožno križarka »Rawlpindia« je potopila nemška križarka »Deutschland«. Boj je trajal okoli 40 minut. Britanska križarka se je borila do zadnjega, a je v neenakem boju morala podleči (15 cm topovi proti 28 cm nemške križarke). Od 300 članov posadke se jih je rešilo le 40.

Prva nemška šola je bila otvorena v Varšavi.

Združene države Sev. Amerike bodo povečale svoje azijsko vojno brodovje, ker se je napetost z Japonsko povečala.

Nemci so v zadnjem času znatno okrepili svoje čete na Slovaškem in ob podkarpatski meji.

Ameriški listi poročajo, da so Angleži potopili dosedaj 33. Francozi pa 10 nemških podmornic.

Francoske oblasti so prijele 250 Nemcev na italijanski ladji »Matunja« ter jih odvedle v koncentracijsko taborišče.

Na progi proti Frankfurtu sta trčila potniški in tovorni vlak. 11 oseb je bilo ubitih, več pa ranjenih.

Pozor trgovci!

Damske in otroške predpasnike iz klota kretona, ripsa in batista kakor tudi razno drugo damsko konfekcijo izdeluje na veliko tvrdka

F. I. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra c. 29

Vsled sklepa okrajnega sodišča v Kočevju z dne 12. X. 1939, opr. št. J 630-38-56 se vrši dne

6. decembra 1939 ob pol 11. uri dopoldne

dražba tekstilne tovarne v Kočevju

z vsemi tovarniškimi objekti in pritliklinami (tekstilni, pogonski stroji in naprave) ter pripadajočimi stanovanjskimi hišami šte. 218 in 298 v Kočevju in zemljiškimi parcelami. Tovarna je v obratu.

Cenilna vrednost znaša din 5,831.315'50, od česar odpade na stroje in pritlikline din 3,156,297'—.

Najmanjši ponudek znaša din 3,023.000'—, a vadij din 583.132'—.

Informacije daje okrajno sodišče v Kočevju, notar Anton Lovšin v Kočevju in odvetnik dr. Oton Fettich v Ljubljani, Dalmatinova ul. 7.

Koliko trgovcev gre na letni dopust in odmor?!

1—2%!! Vsi drugi pa se mučijo in delajo brez ozira na zdravje! Zato vsaj doma pijte

RADENSKI ZDRAVILNI VRELEC



listega z rdečimi srci, našo najboljšo prirodno mineralno vodo. Zdravje in užitek!



**Dolenc
Josip**

Sv. Petra c. 19

Velika zaloga vsakovrstne kožuhovine za plašče, paletoe in našivke

Telefon šte. 22-62